

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

AKI SUUTARI

Tulevaisuuden kasvit

Järjestelmällisyys ja sattuma taiteen
teossa

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

KUVATAITEEN YLEMPI TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Suutari Aki: **Tulevaisuuden kasvit**

Järjestelmällisyys ja sattuma taiteen teossa

Kulttuurialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto / Kuvataiteilija YAMK

Joulukuu 2024

Sivumäärä: 65

Opinnäytetyö on toiminnallinen projekti, jossa on autoetnografian piirteitä. Opinnäytetyön taiteellisena osuutena toteutettiin keraaminen veistoskoko-naisuus, joka esitellään kahdessa näyttelyssä, Kouvolassa ja Loimaalla. Te-oskokonaisuus käsittelee kuvitteellista aihetta siitä, millaiseksi kasvit tulevai-suudessa muokkautuvat ilman ihmisen vaikutusta. Jokaisen kasvin pohjalle on kehitetty tulevaisuusskenaario, joka pohjautuu tutkimustietoon siitä, millaisia kausia maapallolla on ollut, sekä siitä, millaisia tulevaisuudessa tulee olemaan ja mitä ominaisuuksia kasveilta vaaditaan muuttuvassa ympäristössä. Samoin käsitellään, mitkä jo olemassa olevat selviytymismekanismit tulevat toimimaan tulevaisuudessa. Osassa teoksista on viittauksia eri uskonnoissa, saduissa, kansanperinteessä ja taruissa esiintyviin maailmansyntytarinoihin.

Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa käydään läpi tekijän taustaa, taiteellista työtä sekä työskentelyn ongelmakohtia. Tekijä etsii ratkaisuja ja kokeilee työskentelyä uudistuneilla menetelmillä, ja lopuksi pohtii ja analysoi, mitkä uudis-tuneista taiteen tekemisen menetelmistä ovat käyttökelpoisia tulevaisuudessa. Kirjallisessa osuudessa esitellään teosten tekninen toteutus sekä yhteistyö muiden taiteilijoiden kanssa.

Esitellään teosten näyttelypaikat ja käydään läpi Poikilo-gallerian näyttelyn ra-kentaminen, sekä pohditaan, mitä siitä opittiin ja voidaan hyödyntää uusien näyttelyiden rakentamisessa. Lopuksi pohditaan ja analysoidaan onnistumisia, mitä prosessissa voisi tehdä toisin, käydään läpi tulevaisuuden suunnitelmia ja ammatillista kasvua prosessin aikana.

Avainsanat: näyttelyt, kasvit, tulevaisuus, keramiikka, veistos, taiteellinen työ

ABSTRACT

Suutari Aki: Plants of the Future

Systematicity and coincidence in the work of art

Master of Arts in Cultural Studies / Master of Arts in Visual Arts

December 2024

Number of pages: 65

The thesis is a functional project with features of autoethnography. The artistic part of the thesis was a ceramic sculpture ensemble, which will be presented in two exhibitions, in Kouvola and Loimaa. The ensemble of works deals with the imaginary topic of how plants will change in the future without human influence. A future scenario has been developed for each plant, which is based on research data on what seasons the Earth has had, what the future will be like, and what properties plants will be required of in a changing environment. It also discusses which existing survival mechanisms will function in the future. Some of the works contain references to the creation stories found in various religions, fairy tales, folklore and myths.

The written part of the thesis reviews the author's background, artistic work and problems encountered in the work. The author looks for solutions and experiments with new methods, and finally considers and analyses which of the new methods of making art are useful in the future.

The written part presents the technical implementation of the works and collaboration with other artists.

The exhibition locations of the works are presented and the construction of the exhibition at the Poikilo Gallery is reviewed, and what was learned from it and can be utilized in the construction of new exhibitions is considered. Finally, successes are considered and analysed, what could be done differently in the process, future plans and professional growth during the process are reviewed.

Keywords: exhibitions, plants, future, ceramics, sculpture, artistic work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TAITEEN TEKEMISENI TAUSTA	5
3 TAUSTALLA OLEVAT KÄSITTEET JA AIEMPAA TUTKIMUSTA	7
3.1 Luonto kuvataiteessa.....	8
3.2 Tulevaisuuden kasvit.....	10
3.3 Taide ja ennakointitieto.....	11
4 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄLLISET RATKAISUT	12
5 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI.....	14
5.1 Oma taustani, tekniikkani ja tekemiseni kuvaus	14
5.2 Uudistunut tekeminen.....	17
5.3 Teosprosessin avaaminen.....	20
5.3.1 Teosprosessin taustaa.....	21
5.3.2 Teosprosessin avaaminen.....	24
5.3.3 Mikä johti uudistuneisiin tekniikoihin	26
5.3.4 Teosprosessi uudistuneilla tekniikoilla	27
6 KUVITTEELLISET SKENAARIOT KASVIEN TAKANA.....	33
6.1 Harvinainen sinikukkainen tulevaisuuden kasvi.....	33
6.2 Alkumeri	36
6.3 Tulevaisuuden polyploidinen kasvi	37
6.4 Nimetön hybridikasvi	40
6.5 Adonsia-suvun kasvi.....	42
6.6 Käpypalmun sukuinen kasvi	43
7 YHTEISTYÖ TAITEILIJOIDEN JA TOIMIJOIDEN KANSSA.....	44
7.1.1 Taiteilijat	45
7.1.2 Teosten näyttelypaikkoina Poikilo-galleria ja Loimaan taidemuseo	47
7.1.3 Teosten asettelu näyttelyissä	48
8 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN ANALYSOINTI.....	52
8.1 Uuden äärellä	56
9 POHDINTA	57
9.1 Eettinen pohdinta	57
9.2 Mitä tekisin toisin	58
9.3 Ammatillinen kasvuni prosessin aikana	60
LÄHTEET.....	63

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on toiminnallinen projekti, jossa on autoetnografian piirteitä. Työni koostuu kahdesta osasta, taiteellisesta työstä ja sen tarkastelusta kirjallisena opinnäytetyönä. Taiteellisessa osuudessa toteutan keraamisen veistoskokonaisuuden, joka käsittelee aiheena, millaisiksi tulevaisuuden kasvit muodostuvat ilman ihmisen vaikutusta. Veistokset esitellään kahdessa näyttelyssä, Toinen Kuvon Taidemuseon Poikilo-galleriassa 29.10.–24.11.2024, ja toinen Loimaan Taidemuseossa 6.1.–5.4.2025. Kirjallisessa osuudessa tutkin ja analysoin aiempia työskentely- ja toimintatapojani, sekä sitä, miten voin kehittää ja tehostaa työskentelyäni. Esittelen uudistunutta tekemistä ja veistoksissa tekemiäni teknisiä kokeiluja ja ratkaisuja. Pohdin, mitä uudistuneesta tekemisestä jää käyttöön tulevaisuudessa, sekä tarkastelen tulevaisuuden suunnitelmiani. Käyn läpi Poikilo-gallerian näyttelyn rakentamisen, sen, mikä siinä onnistui, ja mitä parannettavaa ja muutettavaa on otettava huomioon Loimaan näyttelyä rakentaessa.

Taiteen teemani, tulevaisuuden kasvit, pohjautuu tutkimustietoon siitä, millaisia aikakausia maapallolla on ollut ja mitä on odotettavissa. Lisäksi tarkastelen ajankohtaisia tutkimuksia siitä, millaiset kasvit pärjäävät muuttuvissa olosuhteissa, ja mitä ominaisuuksia niiltä vaaditaan (Future Earth, 2024). Tutkimuksiin pohjautuen olen luonut jokaiselle kasville kuvitteellisen skenaarion tulevaisuuden ympäristöstä, jossa ne tulevat elämään, ja selvittänyt, miksi ne ovat muokkautuneet sellaisiksi kuin ovat. Opinnäytetyön aikarajoissa valmistui 16 teoksen sarja.

Opinnäytettäni toteuttaessa olen käyttänyt työskentelymenetelminä päiväkirjaa, johon olen vapaamuotoisesti kirjoittanut auki tavoitteitani, työskentelyäni ja tulevaisuuden suunnitelmia sekä haaveita. Päiväkirjan pohjalta muodostui työskentelyyni vuosikello. Päiväkirjan lisäksi olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa, jossa olen julkaissut kuvia työskentelystäni sekä valmiista töistä. Olen

käynyt prosessin aikana keskusteluja eri taiteilijoiden ja sidosryhmien kanssa, ja pohdin ja analysoin, mitä hyötyä niistä oli.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TAITEENI TEKEMISENI TAUSTA

Opinnäytetyöni on toiminnallinen projekti, jossa on autoetnografian piirteitä. Työni koostuu kahdesta osasta, taiteellisesta työstä ja sen tarkastelusta kirjallisena opinnäytetyönä. Taiteellisessa osuudessa toteutan keraamisen veistoskokonaisuuden, joka käsittelee aiheena, millaisiksi tulevaisuuden kasvit muodostuvat ilman ihmisen vaikutusta. Veistokset esitellään kahdessa näyttelyssä, Toinen Kuvon Taidemuseon Poikilo-galleriassa 29.10.–24.11.2024, ja toinen Loimaan Taidemuseossa 6.1.–5.4.2025. Kirjallisessa osuudessa tutkin ja analysoin aiempia työskentely- ja toimintatapojani, sekä sitä, miten voin kehittää ja tehostaa työskentelyäni. Esittelen uudistunutta tekemistä ja veistoksissa tekemiäni teknisiä kokeiluja ja ratkaisuja. Pohdin, mitä uudistuneesta tekemisestä jää käyttöön tulevaisuudessa, sekä tarkastelen tulevaisuuden suunnitelmiani. Käyn läpi Poikilo-gallerian näyttelyn rakentamisen, sen, mikä siinä onnistui, ja mitä parannettavaa ja muutettavaa on otettava huomioon Loimaan näyttelyä rakentaessa.

Taiteen teemani, tulevaisuuden kasvit, pohjautuu tutkimustietoon siitä, millaisia aikakausia maapallolla on ollut ja mitä on odotettavissa. Lisäksi tarkastelen ajankohtaisia tutkimuksia siitä, millaiset kasvit pärjäävät muuttuvissa olosuhteissa, ja mitä ominaisuuksia niiltä vaaditaan (Future Earth, 2024). Tutkimukseen pohjautuen olen luonut jokaiselle kasville kuvitteellisen skenaarion tulevaisuuden ympäristöstä, jossa ne tulevat elämään, ja selvittänyt, miksi ne ovat muokkautuneet sellaisiksi kuin ovat. Opinnäytetyön aikarajoissa valmistui 16 teoksen sarja.

Opinnäytettäni toteuttaessa olen käyttänyt työskentelymenetelminä päiväkirjaa, johon olen vapaamuotoisesti kirjoittanut auki tavoitteitani, työskentelyäni ja tulevaisuuden suunnitelmia sekä haaveita. Päiväkirjan pohjalta muodostui työskentelyyni vuosikello. Päiväkirjan lisäksi olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa, jossa olen julkaissut kuvia työskentelystäni sekä valmiista töistä. Olen käynyt prosessin aikana keskusteluja eri taiteilijoiden ja sidosryhmien kanssa, ja pohdin ja analysoin, mitä hyötyä niistä oli.

Taustani jalometallimuotoilijana aiheuttaa myös usein sen, että töitteni koko on melko pieni. Työskentely on jatkuvaa opettelemista ja itsensä pakottamista suurentaa töiden kokoa. Tosin tässä tulee vastaan käytettävissä olevien tilojen ja uunien koko, sekä pronssi- ja valutöissä myös niiden korkea hinta. Tätä ongelmaa pyrin ratkaisemaan uudella tavalla, kokoamalla installaatioita ja tekeillä veistoksia useista osista, jotka liitetään esimerkiksi pinoamalla päällekkäin.

Kirjoittamista olen aina hieman vierastanut, enkä aiemmin ole pitänyt päiväkirjaa tai muutakaan luonnoskirjaa. Olen luottanut muistiini ja intuition voimaan. Olen aina lukenut paljon, ja tiededokumentit ovat suuri mielenkiinnon kohteeni. En ole järjestelmällisesti tai tietoisesti jotain päämäärää varten kerännyt tietoa talteen. Systemaattinen tiedon kerääminen ja tallentaminen, oman työskentelyn aikatauluttaminen sekä päiväkirjan avulla omien ajatusten ja työskentelyn auki kirjoittaminen. Niiden tarkastelu ja analysointi ovat myös uusia työskentelymenetelmiä, joita hyödynnän prosessin aikana. Ajankäytön lisäksi tarkastelen käytettävissä olevia työtiloja. Kuinka voin niitä parantamalla vaikuttaa työskentelyn tehokkuuteen ja ergonomiaan.

Syvällinen perehtyminen tutkimustietoon kasvien historiasta ja tulevaisuudesta, näkyy teoksissa erilaisina pintoina, ja ajatuksina esimerkiksi kasveille kehittyvistä puolustusmekanismeista. Osa työn yksityiskohdista ja pintarakenteista on luonnosta. On monia kasveja, mitkä ovat pysyneet lähes samanlaisina tuhansien, jopa miljoonien vuosien ajan. Tuskin ne tulevat muuttumaan

radikaalisti tulevienkaan vuosisatojen, aikana kuten käpypalmut. Osa kasveista taas kykenee nopeisiin muutoksiin. Työssäni tutkin muun muassa polyploidisia kasveja, kuinka ne muuttuvat nopeasti jo muutamassa sukupolvessa risteytymisen tuloksena. Teosten värimaailma elää ja pohjautuu erilaisiin skenaarioihin, millaisia aikakausia maapallolla on mahdollisesti tulossa.

En ole myöskään aiemmin päässyt toteuttamaan näin suurta yhtenäistä teemaattista kokonaisuutta. Tilat, joissa minulla on ollut aiemmin näyttelyitä, ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta olleet melko pieniä. Niinpä en ole näin suurta kokonaisuutta aiemmin tehnyt. Onkin vaatinut ajattelun muutosta ja erilaista syventymistä, jotta pystyn toteuttamaan suuren teossarjan, joka vaatii myös ajallisesti aiempaa enemmän.

Haluan teoksillani luoda ihmisille positiivisen ja toiveikkaan olon pelottelun ja surkuttelun lomaan. Pelottelu johtaa helposti lamaantumiseen. Elämä maapallolla tulee jatkumaan ihmisen toiminnasta huolimatta. Lopulta koko maapallon elämänkaareissa ihmisen tuottamat muutokset ovat vain pieni kupru, joka oikeenee aikaa myöten. Elämä on selvinnyt paljon vaikeammistakin hetkistä ja tulee selviämään nytkin.

3 TAUSTALLA OLEVAT KÄSITTEET JA AIEMPAA TUTKIMUSTA

Tässä osiossa tarkastelen kasvien roolia taiteessa, tutkimalla sitä historiallisessa, tieteellisessä että taiteellisessa kontekstissa. Opinnäytetyössäni olen valinnut rajata aiempaa tutkimusta ja taiteellisia vaikutteita, keskittyen pääsääntöisesti tieteellisiin tarkoituksiin tehtyihin kasvikuvauxiin. Käyn läpi taide- ja ennakoititietoa, ja sitä, kuinka se näkyy töissäni.

3.1 Luonto kuvataiteessa

Kasvien ja kuvataiteen historiasta on valtavasti tutkimusta, ja aihe on ollut kautta aikain hyvin suosittu. Sari Savikko käy kirjassaan ”Kasvien taide” läpi kattavasti botaanisen taiteen historian. Kasvitaiteen historia alkaa paleoliittisesta kaudesta, jolloin kasvikuvat olivat vielä harvinaisia, mutta yleistyivät maanviljelyksen myötä. Egyptiläisessä taiteessa kasveja kuvattiin jo niin tarkasti, että alkuperäinen kasvi oli hahmotettavissa. Botaaniseksi taiteeksi määritetään maalaukset, grafiikanlehdet ja piirrookset, jotka pyrkivät kuvaamaan kasveja mahdollisimman todenmukaisesti. Botaanisen taiteen historia on paljon pidempi ja runsaampi kuin perinteisen kukka- ja asetelmamaalauksen. Varhaisimmat kuvat kytkeytyvät lääkekasvikirjallisuuteen ja 1400-luvulta alkaen painettuihin kirjoihin. (Savikko, 2012, s. 11–27.)

Opinnäytetyössä ja omassa taiteellisessa työssäni rajasin muiden taiteilijoiden tuottaman työn suurelta osin tieteellisiin tarkoituksiin tehtyihin kasvitauluihin. En juurikaan perehtynyt nykypäivän taiteilijoiden näkemyksiin ja teoksiin kasveista. Tämä oli tietoinen valinta, sillä en halunnut liikaa vaikutteita ja vertauksia tämän hetken taiteeseen. Halusin ikään kuin luoda omat visioni tyhjältä pöydältä. Halusin keskittyä puhtaasti prosessiin, pitäytyä keramiikassa ja metallissa ja tuottaa mieluummin yksittäisiä veistoksia kasveista, kuin pohtia esimerkiksi ihmisen ja kasvin suhdetta muuttuvassa maailmassa.

Hieronimus Boschin maalaukset ovat kiehtoneet itseäni pidemmän aikaa. Aina aika ajoin ne itselleni pompahtavat esiin eri yhteyksissä, niin tämänkin prosessin loppupuolella. Bosch teki tuotantonsa 1500-luvun alkupuolella. Varmistuneita teoksia on ainoastaan seitsemän. Luultavasti tuotanto käsittää noin 25 maalausta. Bosch ei signeerannut kaikkia teoksia, joten niiden alkuperästä ei ole täyttä varmuutta. Tunnetuin teoksista on ”Maallisten ilojen puutarha”, joka sijaitsee Madridissa, Museo del Pradossa. Ei tiedetä varmuudella, mitä Bosch teoksellaan halusi sanoa, mutta yleisesti sitä pidetään vertauskuvallisenä. Yleisen tulkinnan mukaan Bosch kuvasi syntisen ilottelun alkuperää ja siitä seuraavaa rangaistusta. (National gallery of art, n.d.)

Boschin teokset ovat olleet itselleni hyvin tuttuja lukuisista yhteyksistä. Taidehistorian tunneilta, eri levyjen kansitaiteesta, useiden taiteilijoiden inspiroitumisen lähteenä. Onpa kopio Maallisten ilojen puutarhasta joskus koristanut opiskelijäkämppäni seinää. Boschin teokset muistuvat mieleeni uudestaan, kun viestittelin ystäväni kanssa tämän lopputyön aiheesta. Työn aiheeksi hän tarvitsi erilaisia mysteerejä. Muistin Voynichin käsikirjoituksen ja Codex Seraphinianuksen, joissa niissä oli mielestäni jotain samaa kuin Boschin työssä. Olihan Voynichin käsikirjoitushan oli tehty samoihin aikoihin kuin Boschin maalaukset. Kaivoin kuvan Maallisten ilojen puutarhasta esille, enkä tiedä oliko sieltä lainaaminen tietoista, sattumaa tai alitajuntaa. Boschin teoksissa kasvien kukat ovat ylisuuria ja useiden kasvien rungot pulleita ja pallomaisia, kuten omissa veistoksissani. Itseäni jäi mietityttämään, mitä kasvit merkitsivät, miksi ne on kuvattu sellaisina, ja onko niillä muuta symboliikka seksuaalisuuden kuvaamisen lisäksi. Tutkiko hän kenties myös kasvien tieteellistä alkuperää tarkemmin.

Ernst Haeckelin kasvitaulut ja tutkimukset kasvien saralta olivat yksi mihin törmäsin jatkuvasti. Haeckel on ollut Darwinismin kansantajuistaja. Tuotanto on häkellyttävän laaja ja käytössä osittain vielä tänäkin päivänä. Hänen tuotantonsaan tutkin erityisesti muotoja ja kasvien värimaailmaa (Haeckel, 2022, laatat 3–13). Täysin ongelmatonta hänen tuotantonsa ja näkemyksensä eivät olleet: hän tuotti kyseenalaista rotubiologista tutkimusta, jota natsi-Saksa hyödynsi propagandassaan. Mutta omassa työssäni sivuutin hänen henkilökohtaiset näkemyksensä ja keskityin vain piirroksiin.

Prosessin aikana katsoin paljon erilaisia tieteelliseen ja opetustarkoitukseen tehtyjä kasvitauluja. Monet tekijät ovat jääneet nimettömiksi, tai heistä on hyvin niukasti tietoa. Ebba Masalin oli yksi kiinnostavista ja tunnettu erityisesti mustapohjaisista kasvitauluistaan. Hän teki 1900-luvun alussa runsaasti koulutauluja Otavalle. Masalinin elämästä ei tiedetä paljoakaan: koulutaulujensa työstämisen ohella hän opetti maalaamista ja piirtämistä eikä mennyt naimisiin eikä saanut lapsia. Hän työskenteli serkkunsa miehen kanssa, joka oli kuulu kasvitieteilijä John Linden. Hänen kasviteoksistaan luultavammin teki kivipiirroksia

hänen siskonsa, mutta tästä ei ole varmuutta. Ebba Masalin kuoli 1942 jatkosodan ollessa käynnissä. Masalinin töiden tekijänoikeudet raukesivat 2013, jonka jälkeen hänen tuotantonsa on levinnyt Taito-keskuksen erilaisissa tuotteissa. Pienenä yksityiskohtana mainittakoon, että itselläni on ollut vuosikausia koristeena Ebba Masalinin tekemiä koulutauluja. Tauluja olen kirpputoreilta hankkinut, ja häneen taiteestaan kirjoittaessa tunnistin ne hänen tekemikseen. Masalinien suvun omistaman Juvalla sijaitsevan Partalan kartanon ohitse olen ajanut luultavasti satoja kertoja, nyt senkin historia aukesi itselleni. (Pekkari-
nen, 2017; Savikko, 2012 s.412–430.)

3.2 Tulevaisuuden kasvit

Vaikka opinnäytetyön aihetta rajatessani en niinkään keskittynyt tutkimaan muiden taiteilijoiden näkemyksiä tulevaisuuden kasveista, silti sitä oli mahdoton sivuuttaa. Niin näkyvä aihe kasvien maailma ja tulevaisuuden tila ovat nykytaiteilijoiden työssä (Fazzare, 2023.) Suomalaisista kuvataiteilijoista esimerkiksi Heikki Marila on uudistanut käsityksiä kukkamaalauksesta. Marilan keskeiset teemat ovat elämän rajallisuus, kuoleman läheisyys sekä kauniin ja ruman hämärä raja. Teemat ovat hyvin samankaltaisia kuin 1600-luvun Alankomaalaisissa kukkamaalauksissa. Vaikka Marila maalaa kasvinsa suurille kankaalle lähes abstrakteina väripintoina, on teoksista erotettavissa vanhojen kukkamaalauksen suosikkikasveja. (Savikko, 2012, s. 440.)

Oma työskentelyni perustui tieteelliseen tietoon. Samoin tutkimukseen millaisia kausia ja kasveja maapallolla on ollut ja mitä on tulossa. Yhtenä isona vaikutteena omaan ajatteluuni on ollut kirja ”Maailma ilman meitä” (Weismann, 2009). Luin sen tuoreeltaan ilmestymisen jälkeen. Kirjan visiot ja mielikuvitusmatkat siitä, mitä tapahtuu, jos ihmiset katoaisivat maailmasta, jäivät mieleeni vuosikymmeniksi. Osittain alitajuisesti, osittain tietoisesti aloin käyttää tätä ajatuskuviota omissa töissäni. Kun luin kirjan uudestaan talven aikana, se ei tehnyt ihan yhtä suurta vaikutusta. Uuden tiedon ilmaantuessa osa visioista tuntui vanhentuneilta, mutta edelleen ajatus ihmisten yhtäkkisestä häviämisestä ja luonnon vallan ottamisesta tuntui kutkuttavalta.

Teos *Metsä meidän jälkeemme* on ollut yksi ajatteluuni ja taiteeseeni vaikuttava kirja, erityisesti kirjan loppuosa. Jossa tutkitaan pohjoisen metsän muutosta tulevaisuudessa (Jokiranta ym., 2019, s. 239–252). Metsän kohtalo ja kuinka siihen suhtaudutaan, tuntuu koko ajan puhuttelevammalta, kun avohakkuiden ja metsätyömaiden toteutuksen jälkiseuraamuksia alkaa paljastua ja niitä käsitellään laajasti mediassa. Viime aikoina erityisesti raakkukuolemat ovat puhuttaneet ihmisiä (Yle uutiset, 2024). Raakkujen ohella metsäyhtiöt ovat aiheuttaneet tietämättään, huonon tiedonkulkemisen takia tai tietoisesti tuhoa esimerkiksi kuukkelien elinalueilla Itä-Suomessa. Tästä valokuvaaja Hannu Siitonen on pitänyt paljon ääntä (Elonen, 2024). Nämä esimerkit tuskin jäävät ainoiksi, kun media, luonnontutkijat ja suojelijat alkavat tutkia metsäyhtiöiden toimintaa tarkemmalla kammalla. Toivottavasti tuhot tutkitaan asiaankuuluvalla tarkkuudella, ja niistä aiheutuvat kulut sekä rangaistukset saatetaan toimeen ihmisten oikeustajuun sopivalla asteikolla. Toivoa sopii myös, että nyt aiheutuneet tuhot aiheuttavat ihmisissä kritiikkiä ja erinäisiä suojeluliikkeitä tulevia hakkuita kohtaan.

3.3 Taide ja ennakointitieto

Opinnäytetyössäni yhdistän taiteen ja tieteen elementtejä, luoden kokonaiskuvaa siitä, miten tulevaisuuden kasveja kuvaavat veistokset voivat vaikuttaa ajatteluunne ympäristöstä ja tulevaisuudesta. Keskustelu ja analyysi voivat herättää ajatuksia siitä, mitä tulevaisuus voi pitää sisällään ja miten voimme vaikuttaa siihen tänään. Taide voi toimia yhtenä välineenä tulevaisuuden hahmottamisessa ja erilaisten skenaarioiden esittämisessä. Se tarjoaa visuaalisen kontekstin ja saattaa auttaa katsojaa ymmärtämään ja hahmottamaan monimutkaisia ja vaikeasti ymmärrettäviä syy- ja seuraussuhteita, joita liittyy esimerkiksi ympäristönmuutokseen. Taide voi välittää ennakointitietoa visuaalista kieltä käyttäen. Se voi olla tehokkaampaa kuin pelkkä sanallinen viestiminen. Taiteen kautta voi herättää tunteita ja keskustelua, jotka voivat johtaa syvempään ymmärrykseen.

Ennakoinnilla (foresight) ja tulevaisuuksien tutkimuksella (futures studies, futures research) tarkoitetaan samaa asiaa. Kyseessä on moninäkökulmainen, koko aikajanan huomioon ottava päätelmien teko siitä, mitä ja millaisia ovat tulevaisuuden muutokset ja muuttumattomuudet. Ennakointi on myös päätösten tekoa siitä, mitä tulevaisuuden suhteen pitäisi tänään tehdä. Ennakointi on strategista suhtautumista nykytilaan ja tulevaisuuteen. Ennakointi on valintojen kautta tapahtuvaa tulevaisuuden tekemistä. Tulevaisuusajattelussa hahmotetaan mahdollisia tulevaisuuksia, todennäköisiä tulevaisuuksia ja toivottavia tulevaisuuksia. – – Ennakointi ja tulevaisuuksien tutkimus eroaa muista tieteistä ja todellisuuden hahmottamisen lajeista siinä, että tutkimuskohdetta ei ole varsinaisesti olemassa. Kaikki tulevaisuutta koskevat ajatukset, informaatio ja tieto ovat epävarmoja. Tulevaisuus ei ole määrätty. (Opetushallitus, n.d.)

Omat teokseni voivat toimia keskustelunavauksina ja nostaa esiin kysymyksiä, jotka liittyvät ympäristön tilaan ja tulevaisuuteen. Mahdollisesti teokset haastavat katsojan pohtimaan omaa rooliaan ympäristönsuojelussa ja kestävässä kehityksessä.

4 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄLLISET RATKAISUT

Opinnäytetyöni on toiminnallinen projekti, jossa on autoetnografian piirteitä. Toiminnallinen projekti valikoitui, koska näyttelyt ovat ainutkertaisia ja ainutlaatuisia. Työ on rajattu ajallisesti ja aiheen sisällön mukaan. Tavoite on selkeästi määriteltä ja työvaiheet suunniteltu ja aikataulutettu. Työn aikana kehitetään uusi asia, tässä tapauksessa näyttely. (Salonen, 2013 s.12–14.)

Autoetnografia on omaelämäkerrallinen tutkimuksen tekemisen tapa, jossa tutkijan omat kokemukset ja niistä kirjoitetut tai muuten tuotetut kenttämuistiinpanot muodostavat tutkimuksen keskeisen

aineiston. Näitä muistiinpanoja on mahdollista analysoida samojen menetelmällisten ja teoreettisten työvälineiden avulla kuin muutakin laadullista aineistoa. Tuloksena on erityistä autoetnografista tietoa, jonka tieteellinen vakuuttavuus nojaa siihen, että ihmisten elämä on paitsi ainutlaatuista, myös yleistä ja yleistettävää.

Toiminnallisen projektin lisäksi lähestyn aihetta esittelemäni autoetnografian kautta. Autoetnografia on itselleni sopiva tutkimusmenetelmä tarkastellessani taiteellista tekemistäni ja prosessiani. Käytän omia kokemuksiani ja mietintöjäni opinnäytetyön lähteenä. (Uotinen, 2021.)

Tutkimuksen tekijä kerää erilaisin menetelmin tietoa työelämässä siitä kontekstista, johon tutkimuksellinen mielenkiinto kohdistuu. Tieteelliseen käytäntöön kuuluu kertyneiden päiväkirjakokemusten kirjaaminen, kuvien dokumentointi ja niiden analyysi. Tämä puolestaan edellyttää olemassa olevan teoreettisen tiedon ja asiaan liittyvän aikaisemman tutkimustiedon tuntemusta ja omien kokemusten peilaamista tätä vasten. (Kukkurainen, 2019.)

Tavoitteena on koota prosessin aikana ajatukseni ja kokemukseni myös dokumentiksi ja opinnäytetyön avuksi. Tärkeänä työkaluna käytän aineiston keuruuna päiväkirjaa, kirjoittaessani prosessikuvausta sekä sen analyysia. Tämän prosessin alusta asti kirjoitettu päiväkirja koostuu suunnitelmistani, teosideoistani, aikatauluistani, erilaisista fyysisistä ja psyykkisistä tuntemuksistani. Se myös sisältää oppitunneilla ja opiskelu- ja kollegiaalisissa ryhmissä kuultuja ja jaettuja asioita, kuten mitä kukakin on lukenut tai katsonut. Kaikenlaista mitä tekemisen ja prosessin aikana on tapahtunut ajatuksissa sekä konkreettisesti työhuoneella. Päiväkirjan tueksi olen valokuvannut eri työvaiheita ja työskentelyä. Ne toimivat visuaalisena apuna tekstin rinnalla. Päiväkirja on oivallinen työväline selkiyttämään omia ajatuksia ja prosessin kulkua ollen yksi dokumentoinnin työväline. Kuvallisen materiaalin jakaminen eri sosiaalisissa medioissa ja sieltä saatu palaute ja herännyt keskustelu. Olen hyödyntänyt sitä työskentelyn tukena. Työskentelyni aikana olen yhteydessä useisiin kollegoihini ja muihin toimijoihin. Heidän kanssaan jaan kokemuksia, vinkkejä ja

ideoita teknisestä toteutuksesta, kirjoittamisesta, opiskelusta sekä ylipäätään taiteilijana toimimisesta.

5 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

Tässä kappaleessa käyn läpi itselleni aiemman koulutuksen ja kokemuksen kautta muodostuneita työskentelytapoja ja teknisiä ratkaisuja, joita toistan töissäni. Käyn läpi mistä aiheeni teoksiksi kumpuavat. Pohdin työskentelyni ongelmakohtia ja kuinka voin parantaa niitä uudistuneilla ideoilla ja tekniikoilla.

5.1 Oma taustani, tekniikkani ja tekemiseni kuvaus

Itselleni tekeminen on monesti leikin jatke, työskentely tuntuu leikinomaiselta. Parhaimmillaan pääsen flow-tilaan, ja ajantaju katoaa. Usein työt vievät minut mukanaan. (Csikszentmihalyi ym., 2005.) Usein työstän montaa teosta samaan aikaan, ja prosessit sekoittuvat, ja niiden kesto vaihtelee, ja prosessit ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. En ole kauheasti tarkkaillut aikaa, minkä verran minkäkin teoksen valmiiksi saamiseen menee. Ne ottavat sen verran aikaa kuin tarvitsevat. Usein töitä on monta työn alla, jotta teosten työstäminen tapahtuu keskeytyksettä. Savi- ja pronssitöissä on työvaiheita, kuten kuivuminen, poltot ja niin edelleen, joissa joutuu odottamaan. Työskentelyn etenemisen kannalta on järkevää jatkaa toista teosta näissä vaiheissa.

Käytän paljon aikaa teosten katseluun. Asettelen ne usein kotiini paikoille, joissa niitä on pakko katsoa ja nähdä. Usein löydän vanhoista tai keskeneräisistä töistä inspiraatiota tuleviin tai työn alla oleviin teoksiin. Minulla on useita aiheita, joihin tunnun palaavani kerta toisensa jälkeen. Yksi toistuva on pääkallo. Se on ollut töissäni nuoruudestani saakka. Varmasti kiinnostus johtuu nuoruuteni kiinnostuksen kohteista, joihin kuuluivat hyvin vahvasti okkulttinen rock, goottirock, heavy ja black metal -musiikki, sekä myöhemmässä vai-

heessa punk. Löysin myös hyvin nuorena erilaiset alakulttuurit ja taidesuunnaukset. Siinä missä ne nuorena ja nuorena aikuisena toimivat minäkuvan ja identiteetin rakennuspalikoina, myöhemmin löysin uusia kiinnostuksen kohteita, eikä niihin enää suhtaudu samalla vakavuudella, elämää ja identiteettiä määrittävinä tekijöinä. Mutta visuaalinen maailma, osittain alitajuisesti, elää kuitenkin vielä sisälläni. Pääkallo symbolina itselleni on pyörähtänyt ympäri. Siinä missä se usein tulkitaan kuolemaksi, omassa taiteessani se enemmän esittää maapalloa jollekin uudelle kasvavalle elämälle. Pääkallo on myös siitä mielenkiintoinen symboli, että se on toistunut taiteessa eri tyyli-suunnauksissa läpi ihmiskunnan historian. Symboloiden pääsääntöisesti kuolemaa ja katoavaisuutta, mutta myös esimerkiksi tasavertaisuutta (Gifford 2023). Kaikki tunnustavat sen ja liittävät siihen omia konnotaatioitaan. Toisaalta olen myös aina pitänyt uskonnollisesta taiteesta ja Dance macabre -taideperinteestä (Gertsmann, 2010). Myös Memento mori ja Vanitas -aihepiirit ovat aina kuuluneet suosikkeihini, ja ammennan niistä paljon myös omiin teoksiini, niin visuaalisesti kuin sisällöllisesti (Tate Modern, n.d). Pääkallo on myös visuaalisesti näyttävä. Pääkallo sekä ihmisen vartalo ovat usein omissa töissäni jotenkin vääristyneinä, tai keskellä muodonmuutosta, mikä on ollut keskeisiä teemoja töissäni. Usein töissäni on hyvin vahvoja viittauksia popkulttuuriin ja taidehistoriaan. Hyvin usein näillä taide- ja populaarikulttuuriin viittaavilla elementeillä saavutan myös katsojissa jotain samaistuttavaa. Ne ovat toisaalta kuin silmäniskuja: ”Huomasitko, mihin teokseen tässä viittaatan?” Jos huomasi, niin meillä on jotain yhteistä. Länsimainen taidekäsitys rakentuu jo olemassa olevan päälle rakentamiseen ja idean jalostamiseen. Mielestäni mitään täysin uutta on vaikea, ellei jopa mahdotonta, keksiä (Tanke, 2013). Itse en ainakaan pysty pitämään omaa luomisprosessiani täysin puhtaana ja olematta alttiina vaikutuksille. Enemmänkin ammennan kaikesta ympärilläni näkemästä ja käytän niitä omiin tarkoituksiperiini

Muodonmuutostematiikka taiteessani on varmastikin peräisin Franz Kafkan romaaneista, joita luin teini-iässä. Tuolloin maailmankuvani oli vasta muotoutumassa, ja tutustuin itselleni uusiin ja haastavampiin taidemuotoihin. Luultavasti luin koko silloisen suomennetun tuotannon läpi useaan otteeseen.

Usein alkaessani valmistaa teosta minulla on jonkinlainen kuva tai idea päässäni siitä, mitä haen ja mihin pyrin. Olen antanut teoksen lähteä viemään, ja usein vasta jälkikäteen huomaan, että jokin asia, joka löytyy työstäni, on ollut jotain, mistä olen lukenut tai kuullut ja mikä on tuntunut kiehtovalta. Tämä asia on jäänyt kummitlelemaan mieleeni.

Työstän savea käsinrakennustekniikoilla, lähinnä makkara- ja nipistelytekniikoilla. Osittain tämä johtuu käytettävissä olevien tilojen pienuudesta. Työskentelen kotonani olevassa työhuoneessa, joka on kooltaan melko pieni, reilut kymmenkunta neliötä. Työhuone toimii samaan aikaan myös jalometallityökalujen varastona, vierashuoneena ja veistotilana. Lisäksi yhdessä nurkassa on kultasepän työpöytä. Tilan puute on yksi ongelma, mikä rajaa esimerkiksi muottitekniikat sekä valu- ja isommat levytekniikat pois. Toki olisi mahdollista vuokrata paikallisen kansalaisopiston keramiikkatilaa, mutta olen kokenut yhteiskäyttötilat ja oman ajan rajallisuuden hankaliksi. Keramiikkauuneja vuokraan kuitenkin kansalaisopistolta, mikä on taloudellisesti ja ekologisesti kannattavaa.

Olen aiemmilta koulutuksiltani kovien materiaalien artesaani ja jalometallimuotoilija. Tämä on vaikuttanut työskentelyyni siten, että koen olevani myös käsityöläinen. Minun on hyvin vaikea päästää irti ajatuksesta, että ulkoistaisin jonkun työvaiheen jollekulle muulle. Ympärilläni ovat ihmiset ovat suurelta osin taiteilijoita ja/tai käsityön tai muotoilun alalla toimivia. Tämäkin vaikuttaa siihen, että saan aina joltakulta vinkkejä työskentelyyni ja työkaluja lainaan, oli tarve tehdä mitä tahansa omaan taiteeseeni tai elämiseeni liittyvää. Osittain kyse on ollut myös taloudellisista syistä: kaikkea ei tarvitse, eikä ole järkevääkään, hankkia itselle. Jotenkin tätä on pitänyt itsestäänselvyytenä – että aina ensin pyritään toteuttamaan itse ennen kuin pyydetään apua tai ulkoistetaan asia jollekulle ammattilaiselle.

5.2 Uudistunut tekeminen

Opinnäytetyötäni ja opiskeluja tehdessäni asetin itselleni useita tavoitteita, joita halusin parantaa ja kokeilla. Yksi näistä oli ajan hallinta. Aiemmin minulla ei ollut kirjallista aikataulua, joten kokeilin nyt vuosikellon käyttöä. Laadin itselleni selkeän aikataulun ensin vuoden ajalle: mitä täytyy olla valmiina ja milloin, milloin teokset poltetaan, milloin lasitukset tehdään jne. Sen jälkeen tarkensin aikataulua kolmen–neljän kuukauden jaksoihin, sitten kuukausi-, viikko- ja lopulta päivätasolle. Teen taiteellisen työni ohella opettajan töitä, joten syksyisin ja talvikaudella, kun opistokausi on käynnissä, omalle työlleni jää vähemmän aikaa, noin kolme päivää viikossa. Usein opetukset sijoittuvat iltaan, joten aamupäivät ovat mahdollisia omaan työskentelyyn. Oman jaksamisen huomioiminen oli kuitenkin tärkeää. Opetuksen jälkeen saatan olla kotona vasta kymmenen aikaan illalla, ja nukkumaanmeno venyy puolenyön tienoille. Seuraaville aamuille varasin aikaa rauhalliseen heräämiseen ja ulkoiluun. Opetuspäivien aamujen työskentelyä rajasin kahteen–kolmeen tuntiin, jotta aikaa jäi myös kunnolla syömiseen ja vapaaseen oleskeluun. Harrastukset aikataulutin sellaisille päiville, jolloin minulla ei ollut palkkatyötä. Aiemmin saatoin tehdä päivällä 5–7 tuntia veistotyötä ja lähteä siitä suoraan opettamaan yhtä pitkäksi aikaa. Tällaiset päivät olivat liian raskaita, mikä johti väsymykseen ja heikensi työskentelyn tehoa seuraavana päivänä. Uudessa aikataulutuksessa varasin opetuspäivien aamuiksi kevyempää työskentelyä, kuten lukemista, tiedon etsimistä ja kirjoitustyötä. Kirjoittaminen on minulle erityisen raskasta, ja huomaan jaksavani vain muutaman tunnin keskittyneitä kirjoitussessioita kerrallaan. Siksi kirjoittaminen sopii erityisen hyvin aamuihin. Kokeilin myös eristäytymistä kirjoittamiseen: otin muutaman vapaapäivän ja lähdin yksin mökille kirjoittamaan.

Aikatauluttaessani veistämistyötä ajoitin sen pääsääntöisesti opetuksettomiin ajankohtiin, kuten opistojen joulutaukoon ja kesälomalle. Poltot ja lasitukset sijoitin opetuskaudelle, jolloin niitä on helpompi tehdä muun työn ohessa. Lasittaminen kestää veistoksen mukaan kolmesta kahdeksaan tuntia, joten sen ehtii usein tehdä ennen opetustyötä, ja se on helpompi keskeyttää kuin veistotyö. Veistäessäni teen mieluiten pitkiä päiviä ja useita viikkoja kerrallaan, sillä

työhön uppoutumisen kannalta tämä on minulle tärkeää ja auttaa pääsemään oikeaan mielentilaan.

Veistämisessä tein ensin kuukausitasoisesti tavoitteen, montako veistosta haluan tuottaa. Työskennellessäni huomasin, että aiemmin juminin helposti viimeistelyvaiheeseen ja saatoinkin käyttää lopettamisen vauvomiseen liikaa aikaa sekä keskittyä pieniin yksityiskohtiin, joilla ei ollut juurikaan merkitystä kokonaisuuden kannalta. Uudistuneessa tekemisessä oli helpottavaa, että teoksen piti olla valmis silloin, kun kalenterissa niin luki. En enää laittanut teosta syrjään odottamaan, että palaisin siihen tauon jälkeen. Aikatauluttamiseen liittyi myös se, että opettelin sietämään epäonnistumisia ja päästämään irti. Tärkeää oli, että pystyin tuottamaan määrällisesti enemmän, vaikka teos ei täyttänyt laatuvaatimuksiani eikä edennyt pidemmälle. Hyvät oivallukset teeman tai teknisen toteutuksen suhteen kuitenkin jäivät elämään, ja voin palata niihin myöhemmässä vaiheessa. Halusin myös tuoda työskentelyyni enemmän luonnosmaisuutta ja "raakuutta", mikä osittain onnistui nopeamman työskentelyn ansiosta. Minua vaivaa ongelma, että ideoita ja ajatuksia veistoksiksi on enemmän kuin aikaa toteuttaa niitä. Nopeammalla työskentelyllä sain osan ajatuksista pois mielestäni, ja kun näin ne konkreettisina veistoksina, osa pääsi jatkojalostukseen ja osa osoittautui toimiviksi vain ajatuksen tasolla. Toisinaan osa ideoista jäi hautumaan, koska huomasin, että tämänhetkisin taidoillani en vielä saanut niistä sellaisia kuin haluaisin. Kokeilin myös tietoisesti vaikeuttaa tekemistäni rajoittamalla käytettävien työkalujen määrää ja asettamalla tiukempia aikarajoja.

Tärkeää oli myös oman ajattelun kääntäminen ja muuttaminen. En enää ajattele itseäni opettajana, joka harrastuksena tekee taidetta, vaan kuvataiteilijana, joka harrastukseksi ja yksinäisen puurtamisen vastineeksi tekee opetusta. Kaiken ylimääräisen sälän karsiminen elämästä teki myös hyvää ja vapautti aikaa varsinaiseen taiteen tekoon. Opettelin kieltäytymään, enkä tartu jokaiseen vähänkään potentiaaliseen näyttelyhakuun tai yhteistyötarjoukseen.

Opettelin myös olemaan valikoivampi näyttelyhakujen suhteen. Nykyään jokaiseen avoimeen hakuun ei tarvitse vastata, vaan käyn ennakkoon tutustumassa potentiaalsiin paikkoihin: minkälaisia näyttelyjä niissä on ollut ja voisiko asiakaskunta olla kiinnostunut omasta taiteestani. Nykyisin rajaan potentiaalisiksi näyttelypaikoiksi vain ammattimaiset galleriat ja museot.

Kirjoittamaan oppiminen ja ammattimaisen kielen tuottaminen oli itselleni yksi haaste ja kehittymisen kohta. En ole koskaan erityisemmin pitänyt kirjoittamisesta enkä pidä itseäni siinä kovin hyvänä. Huomasin tekstini olevan kovin tönkköä, enkä ehkä ole osannut tuoda itse ideoita selkeästi esille, mikä on varmaan näkynyt näyttelyhakemuksissa ja apurahahakemuksissa. Itsensä kirjoittamaan pakottaminen on tehnyt tekstilleni hyvää, ja nykyään pystyn tuottamaan sitä ilman suurempaa tuskaa. Päiväkirjan kirjoittaminen auttoi asiassa suuresti, koska siinä pystyi kirjoittamaan vapaamuotoisesti ilman suurempaa painetta tekstin muodosta ja kirjaamaan asioita itselleen ylös.

Päiväkirjan lisäksi kokeilin itselleni epätyypillistä tapaa luonnostella ja tehdä taidetta. Osallistuin Loimaan työväenopiston alkuvuodesta 2024 järjestämälle Klaus Kopun maalauskurssille, joka olikin mielenkiintoista ja mukavaa, ja innostuin hetkeksi maalauksesta. Ajattelin, että luonnostelen tulevia veistoksia ja niiden värimaailmaa, mutta se jäi työskentelyn edetessä.

Työhuoneeni ja työskentelytilojeni päivittäminen oli tärkeä muutos. Edellisenä kesänä sain valmiiksi kesämökilleni lisärakennuksen, johon tuli myös pieni työhuone. Työhuoneen olin ajatellut luonnostelu- ja kirjoituskäyttöön. Mitään suurta siellä ei voi kokonsa puolesta toteuttaa, vain joitakin pieniä jalometalleista tehtyjä veistoksia korkeintaan. Lisärakennus itsessään ei vielä toiminut kovin hyvin työhuoneena. Sain sähköt sinne vasta loppusyksystä, eikä jatkuva koneen lataaminen ja edestakaisin kuljettaminen päärakennukseen toiminut. Mökki ympäristönä taas toimi loistavasti ideoiden kehittelyyn ja kirjoittamiseen. Sain siellä yllätyksekseni tehtyä runsaasti hakemuksia ja tekstiä opinnäytetyöhön.

Työskentelen pääasiassa omakotitalossa, jossa yksi makuuhuone on muutettu työhuoneeksi. Töiden määrän ja koon kasvaessa työhuone on alkanut tuntua ahtaalta. Ongelmana oli, etten missään kohtaa päässyt kauaksi työstä, vaan jouduin katsomaan sitä kauimmillaan metrin päästä. Laskutilaa ei myöskään ollut, ja kaikki tyhjät tilat täyttyivät keskeneräisistä veistoksista, kirjoista ja työkaluista. Poistin työhuoneesta kaiken ylimääräisen, varastoin kaikki laatikot ja työvälineet sekä turhat huonekalut, joihin en ollut koskenut vuoteen. Järjestelin tilaan veistonurkkauksen, jossa pääsen teoksesta kauemmas, noin kolmen-neljän metrin päähän, ja veistoksen takana on tyhjä valkoinen seinä. Tämä on auttanut suunnattomasti työskentelyssä, enkä uskonut, kuinka paljon se voi vaikuttaa. Aloitan usein pelkästään katsomalla teosta; nyt se sai uusia ulottuvuuksia, kun teoksen ympärillä ei ole mitään turhaa. Hankin kunnan kirjahyllyn, jolloin kirjat eivät ole röykkiöinä pitkin työhuonetta ja vaikeasti otettavissa, vaan koko ajan tarjolla. Kirjahyllyn päälle sain myös runsaasti laskutilaa veistoksille. Kärsin helposti niska- ja selkäsäryistä, jotka johtuivat huonoista työasennoista ja huonosta työtuolista. Hankin kuvanveistäjän säädettävän veistosjalustan, jonka äärellä työskennellään seisoen. Tämä lisäsi ergonomiaa huomattavasti, ja pystyn työskentelemään pidempiä aikoja. Ylipäätään työskentelyyn mukavuutta tuli huomattavasti lisää, kun tilaan on mukava tulla, se on avara ja valoisa, eikä päivää tarvitse aloittaa siirtelemällä tavaraa ja keskeneräisiä veistoksia ennen kuin pääsee aloittamaan. Kaikki tarvittavat työkalut ovat näkyvillä ja helposti otettavissa hyllyistä, eikä niitä tarvitse pöydän alta kaivaa.

5.3 Teosprosessin avaaminen

Tässä osiossa käyn läpi teosprosessin taustaa, mistä opinnäytetyöni sai alkunsa. Avaan veistoprosessia, kuinka tein veistotyötä kahdessa sessiossa. Ensiksi marraskuun puolivälistä tammikuun ensimmäiselle viikolle, jolloin tukeuduin vielä itselleni tuttuihin tekniisiin menetelmiin. Avaan tarkemmin pidempää veistosessiota ja veistotyön teknistä toteuttamista, jonka tein apurahakau-

den aikana kesäkuusta syyskuun alkuun, jolloin työskentelin uudistuneilla tekniikoilla. Avaan mitkä seikat johtivat tekniikoiden uudistumiseen ja miksi päädyin työskentelemään uudistuneilla tekniikoilla.

5.3.1 Teosprosessin taustaa

Teosprosessi alkoi alkutalvesta 2022. Olin sairastunut umpisuolen puhkeamiseen ja siitä johtuneeseen vatsankalvontulehdukseen. Olin toipumassa sairaalassa leikkauksesta ja koin jonkinlaisen herätyksen, että tällaistaikin voi tapahtua. En missään vaiheessa ollut kuolemanvaarassa, mutta kokemus toimi muistutuksena siitä, että elämässä voi käydä mitä tahansa. Päätin tehdä muutoksen ja keskittyä asioihin, jotka koin tärkeiksi, hauskoiksi ja tyydyttäväiksi. Yksi oli työelämän muutos: suurimman osan työurastani olin tehnyt opetustöitä, jotka tuntuivat vievän suurimman osan energiasta ja ajasta. Oikeasti halusin tehdä taidetta ja veistoksia, ja olin siinä jo päässyt hyvään vauhtiin ja melko pitkälle omin avuin. Olin lykännyt koko ajan kouluun hakeutumista ja siirtymistä taiteen pariin täyspäiväisesti. Aina oli näyttelyitä tai tilaustöitä tulossa, jotka piti hoitaa ja joiden nojalla pystyin asiaa lykkäämään. Tai taloudellinen ja työtilanne oli sen verran vakaa pidemmäksi aikaa, ettei tarvinnut harkita hakemista. Mutta nyt tuli kuitenkin pakonomainen ajatus, että se on tehtävä nyt tai sitä ei tule tehtyä.

Toipumisprosessi oli pitkä, antibiootit eivät toimineet kuten piti, ja niistä tuli kaikenlaisia sivuoireita. Pikkuhiljaa olo kuitenkin parani sen verran, että pystyin jotain pienimuotoista työstämään. Alkuun en saanut nostaa mitään muutamaa kiloa painavampaa, joten metallin kanssa työskentely rajautui pois. Sen sijaan aloin tehdä aikani kuluksi savesta aluksi pieniä kukkopillejä. Olin ostanut kirpputorilta Suomen kansan satuja ja tarinoita (Salmela & Lahikainen, 1986) sekä Suuren tarukirjan (Henriksson ym., 1983), joita lukiessani huomasin linnun ja munan toistuvan useissa myyteissä ja taruissa maailman synnyn alkuperänä. Kukkopillit alkoivatkin saada syvempiä merkityksiä, niihin alkoi muodostua pintaa ja värit muuttuivat punaisiksi ja keltaiseksi, kuin sulaksi laavaksi. Nimesin

nämä teokset ”Alkulinnuiksi” (Kuva 1). Olen kirjoittanut itselleni muistiinpanoihin 19.12.2022:

Lintujen pinta esittää planeettaa muodostumisvaiheessa, jäähtyvää laavaa, josta alkaa muodostua saaria ja mantereita. Lintua ja linnunmunaa on monissa uskomuksissa kerrottu olevan maailman syntymisen symboli. Nämä linnut symboloivat myös itselleni tulevaa, toivottavasti tervettä ja tuotteliasta pitkää kautta ja uudenlaista värikkäämpää tekemistä.

Lintujen kautta aloin myös tutkia enemmän, kuinka elämä oikeastaan ja konkreettisesti syntynyt maapallolle ja mitä kaikkea on tapahtunut ennen tätä hetkeä. Näistä ajatuksista alkoi muodostua kehys tulevalle yhteisnäyttelylle Udi Salmiaitan kanssa Galleria Uusikuvaan. Lintujen kautta teoksiini tuli myös värit. Olin aiemmin työskennellyt hyvin rajatulla paletilla, lähinnä mustan, valkoisen ja eri vihreiden sävyjen kanssa. Tämä varmasti johtui siitä, että pronssin ja metallin kanssa työskennellessä värivalikoima on hyvin rajattu.

Mielessäni alkoi pyöriä kolmiosainen näyttely, kun gallerian tilan pystyi erottelamaan kolmeksi erilliseksi osastoksi. Iso tila on muodoltaan L-kirjain, ja näyttelyn alkuun aloin suunnitella pronssi- ja alumiinitöistä koostuvaa synkempää osiota, joka kertoisi kuinka ihminen on muokannut luontoa omiin tarpeisiinsa ja aiheuttanut katoa biodiversiteetissä. Seinille valikoitui Udi Salmiaitan tummapohjaisia akvarelleja, joissa hän kuvaa omalla tyylillään samaa aihetta. Iso tila pikkuhiljaa alkaisi synkän alun jälkeen versoa uutta ja työt muuttuvat näyttelytilaa edetessä värikkäämmiksi ja ihmisen pääkalloista alkaa versoa uutta elämää. Töihin alkoi ilmaantua muitakin maailman syntytarinoita ja viittauksia uskontoihin. Tämän tilan seinille valikoitiin Salmiaitan vaaleita melko isokokoisia töitä, joissa kuvataan kasveja pyhimyksinä. Useita töitä on koristeltu lehtikullalla tehdyistä uskontoon ja ikoneihin viittaaviin symboleihin. Omat työni viittaavat jonkinlaiseen yhteisymmärrykseen luonnon ja ihmisten kanssa tai ihmisen jälkeiseen aikaan, jossa evoluutio pääsee toteutumaan ilman ihmisen vaikutusta. Kolmas osio koostui värikkäistä mielikuvituskasveista sekä ihmishahmoista, jotka ovat muuttuneet osittain kasveiksi ja perhosiksi. Ajattelin tämän

toimivan jonkinlaisena vapautuksena, tai katharsiksena synkemmille töille. Töiden ajattelin myös edustavan toivoa: kaikesta on vielä mahdollisuus selviytyä ja elämä löytää aina polkunsa. Tilan seinille tuli Salmiaitan isokoisia vaaleita maalauksia. Yhdistävänä tekijänä suurimmassa osassa töistäni erityisesti keraamisissa teoksissa, toimi pallomainen muoto, joka toistui jokaisessa tilassa. Vaikka teosten teema vaihtuu näyttelyn edetessä, ajattelin muodon sitovan teokset yhteen.

Näyttely meni erittäin hienosti, ja pidän sitä yhtenä parhaimmista näyttelyistäni tähän saakka. Onnistuimme tilan hyödyntämisessä hyvin, näyttely oli avara ja valoisa. Ajankohta myös onnistui, järkeilimme, että Kotkassa ei kannata pitää näyttelyä veneilykauden ollessa päällä, eikä liian lähellä joulusesonkia. Tämä näkyi myös kävijämäärässä, näyttelyä kävi katsomassa noin 400 ihmistä. Yleensä gallerian kävijämäärä on kahden-kolmensadan välillä näyttelyä kohden. Kävijämäärä ja varmasti suunnittelu ja keskittyminen näyttelyyn näkyi myös myynnissä. Suoraan näyttelystä meni kaupaksi itseltäni kuusi työtä, ja kaksi työtä löysi kotinsa myöhemmin, pienen tuumailun jälkeen.

Kuva 1. Yksi alkulinnuista esillä Galleria Uusikuvan ”Menneitä, tulevia” yhteisnäyttelyssämme syyskuussa 2023.

Idea tulevaisuuden kasveista jäi itämään, ja koko ajatus alkoi paisua suuremmaksi kokonaisuudeksi. Uusikuvan näyttely poiki paljon, sen jälkeen sain kaksi näyttelyä, Poikilo-gallerian ja Loimaan taidemuseon. Itselleni oli selvää, että opinnäytetyöksi haluan tehdä jotain konkreettista ennemmin kuin tutkimuksellista. Nämä kaksi näyttelyä ja niihin tuleva teoskokonaisuus sitten päätyivät työskentelyn kohteeksi.

5.3.2 Teosprosessin avaaminen

Ensimmäisessä sessiossa talven aikana syntyivät teokset ”Alkulintu”, ”Meioosi”, ”Mitoosi”, ”Myrkkypedelmä”, ”Nimetön” naisfiguuri, ”Tulevaisuuden polyploidinen kasvi” sekä ”Alkumeri”. Aloitin tekemällä muutaman nopean päivän

kestävän veistoksen ja erilaisia lyhyempiä lämmittelytöitä, joiden kestoksi rajasin yhdestä kolmeen tuntia. Myöhemmin käytin osaa näistä lämmittelyteoksista lasituskokeiluihin, osa päättyi takaisin varsinaisten teosten raaka-aineeksi. Ensimmäisessä veistosessiossa käytin pääsääntöisesti itselleni tuttuja teknisiä työskentelymenetelmiä. Kesän aikana pidemmässä työskentelysessiossa veistin kahdeksan teosta, jotka raakapoltin ja lasitin syksyn aikana. Nämä teokset toteutin uudistuneilla tekniikoilla.

Aloitin Alkulinnun tekemisellä, koska aihe oli sellainen mitä olin käsitellyt aiemmin ja tehnyt siitä Uusikuvan näyttelyyn muutamia versioita. Uusikuvassa nähdyt linnut olivat kaikki puna-keltasävyisiä, ja halusin laajentaa aihetta lintuun, joka alkaisi jo näyttää planeetalta. Valitsin tähän Alkulintuun sinisen, ruskean ja vihreän sävyjä. Lintu edustaa vaihetta, jossa planeetta on jo jäähtynyt ja kerännyt vettä, ja vedessä alkavat muodostumaan elämän ensi askeleet, joita vihreä väri edustaa. Alkulintujen lisäksi maailmansynty mytologiaa käsittelevän nimettömässä naisfiguurissa, ”Myrkyhedelmä”, ”Meioosi” ja ”Alkumeri” teoksissa. Konkreettisesti tulevaisuuden kasvien pariin siirryin ”Tulevaisuuden polyploidinen kasvi” ja ”Mitoosi” teoksissa.

Keväällä työ- ja opiskelukiireiden takia jätin veistämisen vähemmälle, ja muiden töiden ohessa tein teosten raakapoltoja sekä runsaasti lasituskokeiluja. Tein noin 15 cm halkaisijaltaan olevia pyöreitä lätkiä, joissa oli samankaltaista pintaa kuin veistoksissa, ja niiden avulla testasin eri lasitteita. Helmi-toukokuussa keskityin teosten lasittamiseen ja sain kaikki työt lasitettua toukokuun puoleen väliin mennessä. Ideoin myös tulevia töitä ja tein koepaloja synteettisten timanttien käytöstä osana veistoksia. Koepalat jalostuivat maaliskuun aikana kahdeksi veistokseksi, ja tulevaisuuden polyploidisesta kasvista innostuneena laajensin kasviteemaa.

Maaliskuussa valmistui ”Harvinainen sinikukkainen tulevaisuuden kasvi” sekä nimetön hybridikasvityö. Talven ajan kävin koko ajan köydenvetoa jääkö maailman syntytarinat veistoksista pois, vai ovatko ne osa tarinaa ja näyttelyä. Samoin pohdin pitkään, kuinka ratkaisen kasvien taustojen selittämisen. Talven

aikana selkeni, kuinka käytän Loimaan taidemuseon tilaa hyödyksi tarinan kertomiselle ja keksin skenaarioajattelun kasvien taustalle. Koska tila on hieman samankaltainen kuin Uusikuvassa, se mahdollistaa kolmen erilaisen osion käytön.

5.3.3 Mikä johti uudistuneisiin tekniikoihin

Olin talven aikana hakenut apurahoja ja keväällä 2024 sain tiedon Taiteen edistämiskeskukselta kolmen kuukauden työskentelyapurahasta, joka mahdollisti keskittymisen täysin omaan työskentelyyn.

Kesän veistosessiossa kokeilin työskennellä uusilla tavoilla. Ongelmaksi muodostui kuinka saada kasvit näyttämään orgaanisilta, ja kuinka veistoprosessista tulisi elävä ja orgaaninen. Kuinka saada veistos kasvamaan kuin kasvit? Rajasin kaikki teolliseen ja sarjatuotantoon viittaavat menetelmät, kuten muotti ja levytekniikat pois. Näin ollen käsinrakentaminen ja makkaratekniikka tuntuivat luontaisimmilta menetelmiltä lähteä toteuttamaan veistoksia. Puutkin kasvavat renkaina pikkuhiljaa. En luonnostellut kovin tarkkaan veistoksia, vaan lähdin alkuajatuksen ja kasvitutkimuksen pohjalta kasvattamaan veistoksia ja kokeilin tehdä niistä liian suuria, että ne lähtisivät kaatumaan tai pusertumaan oman painonsa alle. Jos jokin osa veistoksesta lähti kallistumaan, pidemmin annoin sen taipua ja lähdin tukemaan sen luonnollista suuntaa. Kuvittelin, että luonnossakin kasvit hämärissä kasvupaikoissa kurkottavat valonlähdettä kohti ja saattavat keskittää liikaa painoa yhteen oksaan, jolloin se murtuu oman painonsa alla. Osan veistoksista annoin konkreettisesti mätkähtää maahan ja hajota osiksi, joista sitten kasasin samantyyppisen veistoksen. Jätin virheet, repeämät ja murtumat näkyviin, ja korjasin sen verran, että ne pysyivät ka-sassa. Ajattelin, kuinka kasvi lähtee korjaamaan vaikkapa myrskyn jälkeisiä tuhoja tai kuinka kaktus arpeuttaa lintujen tekemät kolot.

Valitsin lasittaa veistokset ja lasitteet eivät sekoitu sulaessaan samalla tavoin kuin vaikkapa vesivärit. Teen paljon kerrostuksia eri lasitteilla, ja niiden sekoitumista ja sulamisesta johtuvia väriyhdistelmiä on vaikea ennakoida. Niin moni asia voi vaikuttaa lopputulokseen, kuten polton lämpötila, saven koostumus ja

väri. Onko samassa uunissa muita teoksia, ja mitä lasitteita niissä on, ja mitä höyryjä niistä vapautuu, ja kuinka ne vaikuttavat omiin veistoksiini. Koepalataan, joita tein runsaasti, eivät aina kertoneet koko totuutta, toki suuntaa antavasti.

Merkittävä muutos työskentelyssäni oli myös Taidevalimo Sinisaloon tuhoutuminen tulipalossa. Valimo paloi käyttökelvottomaksi marraskuun lopulla 2023. Alun perin olin ajatellut jatkavani metallisten teosten työstöä, ja toteuttavani sarjan pronssisia töitä. Valimon palon myötä se ajatus oli haudattava, koska valimon korvaavien tilojen etsimisen ja toiminnan uudelleen käynnistämiseen sekä keskeneräisten töiden kasautuminen aiheuttivat aikataulullisesti sen, että, mikäli aioin saada teoksia valmiiksi, käytännössä ne oli tehtävä keramiikasta.

5.3.4 Teosprosessi uudistuneilla tekniikoilla

Ensimmäisenä suunnitelmana oli toteuttaa kunnianhimoinen noin puolitoista metrin useista päällekkäin koostuvista osista kasautuva teos. Teoksessa olisi runsaasti pääkalloja, joiden välistä pilkottaisi erilaista kasvustoa. Teos olisi ollut Loimaan näyttelyn ensimmäisen huoneen ensimmäinen teos. Tarkoituksena oli välittää heti katsojalle, että nyt siirrytään uuteen teemaan ja uuteen ihmisen jälkeiseen aikakauteen, jossa luonto ottaa vallan. Rakentaessa tein kuitenkin virheen ja valitsin vääränlaisen saven. Savessa ei ollut tarpeeksi karkeata samottimassaa, joten se ei ollut optimaalista isojen veistosten tekoon. Savilaatu oli myös itselleni uutta, enkä ollut sitä aiemmin käyttänyt ja jouduin sen ottamaan pakon edessä, koska haluamani savilaatu oli toimittajalta loppu. Teosta työstäessäni minulla ei ollut vielä käytössä myöskään leveämpää kuvaveistäjän jalustaa, joten teos oli pienemmällä kavaletilla.

Teoksen koon noustessa yli metrin korkeuteen osa massasta tuli kavaletin ulkopuolelle, eikä enää kestänyt omaa painoaan ilman tukea, ja teos kaatui lattialle hajoten useiksi palasiksi. Toisaalta tämä oli odotettavissa, ja otin tietoi-

sesti riskin, juuri tätä orgaanisuutta myös hain. Keräsin palaset talteen, ja suurin osa pääkalloista selvisi kuin ihmeen kaupalla ilman suurempia vahinkoja. Kallot olivat melkeinpä sellaisinaan käytettävissä. Päätin toteuttaa alkuperäisen ideani pienempikokoisena, yhtenä uuniin sopivana kappaleena.

Käytin teokseen kolme pääkalloa, ja hajonneista savenpalasista koetin muokata alkuperäisen muotoa, mutta jätin kaikki repeämät, kuivumat ja muut virheet näkyviin. Koetin mahdollisimman vähän korjata teosta, juuri sen verran, että se pysyisi kasassa ja kestäisi oman painonsa. Tässä oikeastaan ensimmäisen kerran saavutin sitä raakuutta ja orgaanisuutta, mitä olin lähtenyt hakemaan. Pääkallojen asentoja en myöskään miettinyt suuremmin. Huomasin, että melkeinpä kaikissa aiemmissani pääkalloaiheisissa veistoksissani olin liikaa miettinyt kallon asentoa, ja osa niistä alkoi näyttää staattisilta ja liian harkituilta. Tässä teoksessa hain efektiä, kuin laavavirta olisi satunnaisesti kuljetanut palasia mukanaan, tai kuinka routa nostaa mukanaan maan pinnalle kiviä. Nyt liikaa asiaa miettimättä ja harkitsematta asettelin kallot, kuinka ne vain sain pysymään massan sekaan, ja lopputuloksesta tuli aiempaa dynaamisempi. Osalta kalloista oli tipahtaessa katkennut hampaat, ja jotenkin jäljelle jääneet hampaat häiritsivät ja tuntuivat liian harkituilta yksityiskohdilta, joten irrotin ne muistakin. Teosta lasittaessani käytin samoja lasitteita ja värimaailmaa kuin aiemmin valmistuneessa 'Alkumeri'-teoksessa.

Tulkitsin teokset sisarteoksiksi ja kertovan samasta aiheesta, ja mielestäni alkumeressä sain värimaailman toimimaan hyvin (Kuva 4). Tässä teoksessa myös lasituksen suhteen olin varomattomampi, annoin lasitteiden valua toistensa päälle, ja käytin paksumpia kerroksia ja karkeampaa sivellintä, jotta epätasaisuutta jäisi pintaan. Käytin paljon läpikuultavia laatuja, jotta murtumat ja erilaiset virheet korostuisivat, kun lasite kerääntyy niihin. Ensimmäisen kerroksen tein hyvin ohuella mattamustalla, jonka pyyhin voimakkaasti pois, jotta musta jäisi varjokohtiin repeämiin, ja toisi kontrastia valkoiseksi jääviin kalloihin. Sen jälkeen lisäsin värikerrokset ja pyyhin näkyvät kallokohdat esiin. Lisäsin lopuksi kalloihin vielä ohuen kerroksen mustaa, jotta se korostaisi veistässä jääneitä työkalun jälkiä. Mustan pyyhin runsaalla vedellä pois ja annoin sen valua värikerrosten päälle.

Toinen teos, jonka tein jäännöksistä oli "Adonsia suvun kasvi". Aavikkoruusu ja apinanleipäpuu ovat olleet yksiä suosikkikasvejani, joten niitä ja niiden ominaisuuksia halusin hyödyntää tulevaisuuden kasveissa. Pääkallon päälle rakensin molempia kasveja mukaillen uudenlaisen kasvin isoine kukkineen. Tein kasvin ajatusta mukaillen, että antaisin sen muodostua itsekseen. Tein kasvin pullean perusmuodon liian ohuista makkaroista, eivätkä nekään kestäneet omaa painoaan, joten jouduin tukemaan runkoa painamalla sitä sisään. Samalla sain aavikkoruusulle tyypillistä muotoa puoliksi sattumalta, ja puoliksi ounastelemalla mitä tulisi tapahtumaan. Tein kasviin vielä suhteettoman suuret kukat kuin mitä sillä on luonnossa. Teokseen halusin mattaa ja luonnonmukaista pintaa ja ajattelin käyttää oksideja lasitteiden sijaan. Olin tehnyt niistä jonkun verran koepaloja, mutta kertaakaan en ollut niitä suuremmassa mittakaavassa käyttänyt. Koska teoksesta tuli mielestäni hieno, en uskaltanut suoraan siihen ruveta kokeilemaan. Viimeisestä pääkallostani tein koeveistoksen, jolla voisin testata oksidien käyttöä ja myös hajonneen keramiikan käyttöä osana veistosta. Koeveistokseen tein samalla ajatuksella rungon liian ohuesta materiaalista, jota jouduin tukemaan painamalla materiaalia sisään. Näin sain kivaa orgaanista muotoa, joka etäisesti muistuttaa puuta. Tämän rungon päälle sijoitin kallon, joka vielä omalla painollaan painoi runkoa kasaan.

Olin auttamassa valimon omistajaa Tomi Sinisaloa kesällä valimon raunioiden raivaamisessa. Raunioista löytyi hajonneita lautasia ja otin ne talteen muistoksi ja ajatuksena hyödyntää niitä veistosten osana. Kokeilin tähän veistokseen liittää lautasen sirpaleita. Perimmäinen ajatus oli, että tulevaisuudessa kasvit pystyisivät hyödyntämään, kenties suojakuorena jotain ihmisten tavaroitten jäänteitä ja roskia. Tein palaset ikään kuin kasvamaan kallostani läpi, muistutuksena siitä, mitä meistä jää jäljelle, kun ihmisten aika loppuu. Keramiikkajätteen on yksi sellainen, mikä tulee säilymään hyvin pitkään maaperässä. Teoksen pinnassa käytin rautaoksidia, jolla saa mattoja punaisen, ruskean ja mustan sävyjä ilman kirkasta lasitetta. En kuitenkaan saanut oksidilla toivomaani puunrunko efektiä, väri jäi liian tasapaksuksi ja punaiseksi runkoa ajatellen. Enemmän se viittasi ruosteen väriin, joka ei tässä ideassa toiminut. Samoin en mistään tutkimuksesta löytänyt lähdettä tukemaan ajatustani, että

kasvit voisivat hyödyntää roskaa ja jätettä osana kasvua tai suojausmekanismeja, joten keramiikkapalojen käyttö jäi.

Oksidien käytön koin myös ongelmallisena, ne ovat helposti pölyäviä ja hyvin myrkyllisiä hengitettynä ja ympäristöön päästettyinä, eikä työhuoneessani ole vetokaappia, joten työturvallisuussyistä jätin niiden kanssa kokeilun vähemmälle. Tämän koeveistoksen jälkeen luovuin ajatuksesta ja palasin lasitteiden pariin. Halusin kuitenkin veistokseen mattapinnan ja kiiltävän pinnan kontrastia ja pistin kalloon hyvin ohuesti mattamustaa korostamaan veistojälkiä ja pieniä syvennyksiä pinnassa. Runkoon valitsin samankaltaisia värejä kuin mitä puulla on luonnossa, vihreään taittuvaa harmaata ja vaaleampia läikkiä. Laitoin puuhun ensiksi epätasaisen kerroksen valkoista, hieman huolimattomasti sivellen, että joihinkin kohtiin valkoista kerääntyi enemmän. Valkoisen päälle sivelin tummaa harmaaseen taittuvaa vihreää lasitetta. Kukkiin halusin liukuväriefektin, toteutin sen neljällä eri lasitteella, aluksi sivelin koko kukan pinkillä lasitteella, jonka jälkeen laitoin terälehtien tyveen valkoista ja lehtien kärkeen kirkkaanpunaista. Keskelle kukkapohjaan lisäsin keltaista. Lasituspolton jälkeen runko oli melko lähellä luonnollista esikuvaansa, mutta veistoksessa se näytti tylsältä. Kukat ja kallo sen sijaan onnistuivat, kuten olin ajatellutkin, mutta vaalea runko söi kukkien tehoa, eivätkä ne hypänneet esille.

Päädyin lasittamaan teoksen uudelleen, kukkiin ja kalloon en lisännyt mitään, mutta runkoon kerrostin ja valutin erityisesti latvaan konjakin väriä. Tällöin sain runkoonkin liukuefektin: se on läheltä kukkia tumma, ja kallon ja rungon liitoskohdassa vaaleampi, ja sinne jää vihreän ja valkoisen sävyjä enemmän esille. Tumma myös nosti kukat paremmin esiin (Kuva 7). Onnistumisista innostuneena päätin tehdä vielä samoilla menetelmillä adonsia -suvun kasvista yhden isomman veistoksen, jossa ei ole ylimääräisiä elementtejä. Tein sen mahdollisimman suureen kokoon, jotta se juuri ja juuri mahtuu uuniin.

Uudesta tekniikasta innostuneena halusin tehdä vielä yhden kasvin. Olin talvella nähnyt itämaisessä ruokakaupassa erikoisen kurkun, jossa oli nystyröitä ja juumuja. Olin ottanut siitä kuvan, ja puhelinta selaillessani kuva hyppäsi eteeni ja aloin tutkia, mikä kasvi olikaan kyseessä. Kurkku paljastui *Momordica*

charantia -kasvin hedelmäksi (Kuva 2). Kasvi tunnetaan suomeksi nimellä karvaskurkku. Mielenkiintoisen ulkomuotonsa vuoksi hedelmää oli pakko käyttää kasvin suunnittelun lähtökohdana. Runkoa tehdessäni lähtökohdaksi otin vadelman marjan rakenteen. Aloin koostaa runkoa kuperista kulmikkaista paloista, joita aloin kasata päällekkäin, tässäkin tekniikassa käytin ohutta materiaalivahvuutta, jotta se alkaisi jossain kohtaa taipua tai murtua.

Lähdin haarauttamaan runkoa useasta kohtaa oksiksi, joihin muodostuisi hedelmän kasvukohtia. Haarautumat alkoivatkin jokainen kääntyä johonkin suuntaan, ja runko painua pallomaiseksi painon alla. Pidin pyöreästä muodosta, joka sopi muiden kasvien muodostamaan kokonaisuuteen, joten kuivasin runkoa sen verran hiustenkuivaajalla, että painuminen loppui. Oksat lähtivät taipumaan mikä mihinkin suuntaan, ja kun näin kuinka ne alkoivat hakea suuntaansa, tuin niitä sen verran, että kaatuminen pysähtyi. Osa oksista ei kestänyt omaa painoaan ja tippui pois. Liitin muutaman takaisin, mutta jätin tippumisesta aiheutuneen litistymisen näkyviin.

Raakapoltoissa kaksi pienintä oksaa irtosi, mutta en niitä ruvennut korjaamaan ja liittämään lasitteen avulla takaisin, vaan ne jäivät koepaloiksi lasitteille. Teokseen lähdin hakemaan vastaväriasetelmaa: hedelmiin vihreän sävyjä hain oikean maailman vastineilta, runkoon sen sijaan lähdin hakemaan punaista marjojen värimaailmasta. Ensimmäisessä lasituspoltoissa runko jäi liian haalean punaiseksi, ja sävy oli voimakkuudeltaan liian lähellä vihreää hedelmää, kokonaisuus jäi ponnettomaksi. Toiseen raakapolttoon lisäsin eri punaisen sävyjä ja kirkkaaseen lasitteeseen lisäsin muutaman prosentin kuparioksidia, joka tuottaa onnistuessaan vihreän ja sinisen sävyjä.

Kuva 2. "Momordica". Keramiikka, koko n. 60 x 45 cm. 2024.

Toisella kertaa poltettaessa runko oli parempi, sävyjä oli tullut enemmän, ja kuparioksidi oli kerääntynyt rungon syvennyksiin ja tuonut sinne hyvin tumman, melkein mustaa vihreää. Siltikin runko ja hedelmät olivat hyvin tasavahvoja, eikä hedelmät tulleet esille halutulla tavalla. Päätin lisätä reilulla kädellä tummia punaisia ja kuparioksidilla lisättyä kirkasta lasitetta. Lopuksi lisäsin runkoon kerroksen konjakin väristä lasitetta tuomaan ruskean sävyjä. Lisäsin hedelmien tyveen vielä tummempaa vihreää sävyä, jotta liitoskohta erottuisi paremmin rungosta. Kolmannen polton jälkeen teos miellytti itseäni, ja hedelmien ja rungon ero tuli esiin.

Edellä esiteltyjen töiden lisäksi Loimaan taidemuseon näyttelyä varten toteutan jalometallista kultasepän menetelmillä ja työkaluilla Suomessa vielä eläviä kasveja, jotka ilmaston lämpenemisen, tai ihmisen toimien takia ovat siirtymässä Suomen rajojen ulkopuolelle. Sekä isomman useista paloista koostuvan teoksen ja muutamia tulevaisuuden kasveja. Teokset valmistuvat marras-joulukuun aikana.

6 KUVITTEELLISET SKENAARIOT KASVIEN TAKANA

6.1 Harvinainen sinikukkainen tulevaisuuden kasvi

Luin artikkelin Helsingin sanomista, jossa kerrottiin, että luonnon sinisestä väristä on pulaa (Paukku, 2021). Rupesin tutkimaan asiaa enemmän ja sininen väri kasveissa ja sinisen värin historia alkoi kiinnostaa siinä määrin, että se tuli yhdeksi veistoksissa käsiteltäväksi asiaksi.

Sininen väri luonnossa on harvinaisuus, suurin osa kukkakauppojen sinisistä kukista on ihmisen manipulaation tulosta. Sinisyyttä saadaan aikaan risteyttämällä ja jalostamalla kasveja. Sinistä väriä ruiskutetaan kasviin, tai lisätään lannoitteeseen, joissakin tapauksissa kasvi jopa maalataan sinisellä värillä. Luonnossa noin kymmenen prosenttia kukkivista kasveista tuottaa sinistä väriä. Tällä hetkellä maailmassa tunnetaan noin 300 000 kukkivaa kasvia, joten sininen väri on harvinainen. Useimmiten väri ei ole puhdasta sinistä, vaan violettiin taittuvaa (Steil, 2024; Weisburger 2021.)

Weisburgerin (2021) artikkelin mukaan sininen väri on harvinaisuus myös muualla luonnossa. Perhosilla näyttää olevan jonkin verran sinistä siivissään. Siivet koostuvat mutkikkaista päällekkäisistä nanorakenteista, jonka takia siivet vain heijastavat sinistä väriä, eikä todellisuudessa sinistä pigmenttiä ole. Kaloissa ja linnuissa esiintyy sinistä, nisäkkäillä ei juuri ollenkaan, valaiden ja delfiinien iho on joillain lajeilla sinertävä. Puhdasta sinistä turkkia ei ole yhdelläkään maaeläimellä. (Weisburger, 2021.)

Yksi syy sinisen värin harvinaisuuteen perustuu myös ihmisen näköön. Väri näkö koostuu miljoonista tappisoluiista. Tappisolutyypeistä kolme on herkistynyt tietylle valon aallonpituusalueelle, punaiselle, vihreälle ja siniselle. Aivot tulkitsevat tappisolujen välittämän tiedon eri värisävyinä. Auringon valkoisen valon osuessa kukkaan se imee itseensä osan valosta loppuosan heijastuessa takaisin värinä. Ruiskukkaa katsoessasi ihminen näkee sen sinisenä, koska

punaiset aallonpituudet imeytyvät kukkaan ja siniset heijastuvat takaisin silmiin. (Weisburger, 2021.)

Näkyvän valon spektrissä punainen on pitkäaaltoista säteilyä ja sen energia on paljon vähäisempää muihin aallonpituuksiin verrattuna. Jotta kasvi näyttää siniseltä, sen pitää tuottaa suuria ja monimutkaisia molekyylejä, jotka voivat absorboida hyvin pieniä määriä energiaa. Niiden tuottaminen on kasville vaikeaa. Sininen väri voi myös kasville etu. Osa pölyttävistä hyönteisistä näkee sinisen värin erittäin hyvin, joten erikoistuminen siniseen väriin voi myös olla kasville selviytymisen ehto, sen tuottamisen vaikeudesta huolimatta. (Weisburger, 2021.)

Veistokseni on sekoitus useaa kasvia: rungossa on kaktuksista ja mehikasveista tyypillistä muotoa, samoin kukkien paksut kukkavarret ja suuret kukat viittaavat mehikasveihin. Suuret kukat suhteessa kasvin kokoon antavat myös viitteen ihmisen manipulaatiosta. Paksut ja nahkamaiset lehdet kertovat, että kasvi sietää hyvin lämpötilan vaihteluja ja pitkiä kuivuuskausia. Kuvittelen kukan olevan jäännös ihmisen valtakaudelta, tarkoituksena on ollut luoda suuri sinikukkainen pitkäikäinen kasvi. Kasvi on ollut suosittu sisäkasvi, ja sitä on voitu pitää parvekkeella ja pihalla, josta se on päässyt leviämään luontoon. (Kuva 3).

Lähitulevaisuudessa pohjoinen ilmastokin lämpiää sen verran, että kasvi pärjää luonnossa ympärivuotisesti. Pikkuhiljaa ympäristön olosuhteet ovat muokanneet kasvia, sen varsi on muokkautunut kaktusmaiseksi vesisäiliöksi, jota ympäröivät paksut lehdet. Lehdet suojaavat sitä niin kuumuudelta, kuin pieniltä pakkasiltakin ja jäätymiseltä talvikaudella. Vaikkakin vuosituhansien aikana kasvi on menettänyt alkuperäisen muotonsa, siniset kukat ovat jääneet. Ne on kannattanut säilyttää, sillä muuttuvassa ympäristössä sininen väri on houkuttellut pölyttäjiä. Pölyttäjät vähenivät runsaasti maailmassa 2300-luvulla, joka aiheutti kasvien joukkokatoa, vain sitkeimmät selvisivät.

Kuva 3 "Harvinainen sinikukkainen tulevaisuuden kasvi". Keramiikka, koko n. 50 x 30 cm. 2024

Siniset kukat erottuivat joukosta ja auttoivat kasvin selviämään yli pahimman joukkokadon. Myöhemmässä vaiheessa, n. kymmenen-kahdenkymmenen tuhannen vuoden päästä, kun ilmasto on palautunut ihmisen toiminnasta normaaliksi, kasvi säilyy edelleen osassa maailmaa, missä tarpeeksi lämmin ympärivuotinen ilmasto sen mahdollistaa.

6.2 Alkumeri

Alkumeri-teos sai inspiraationsa, kun tutkin mistä elämä maapallolla on saanut alkunsa (Kuva 4). Ensimmäiset elävät organismit olivat meressä eläviä bakteereja. Nämä bakteerit alkoivat tuottaa pikkuhiljaa happea, joka alkoi mahdollistaa monimutkaisempien elämänmuotojen synnyn. (Earth, Maa- elämän planeetta, 2023; Smithsonian national museum of natural history, n.d.)

Tulevaisuudessa seuraava jääkausi arvioidaan alkavan noin sadantuhannen vuoden päästä. Todennäköisesti jääkauden pitäisi alkaa noin 50 000 vuoden päästä, mutta ihmisen synnyttämät hiilidioksidipäästöt lykkäävät sen alkua. Riippuen siitä, minkälainen jääkaudesta tulee ja kuinka suuri osa planeetan pinnasta jäätyy, vaikuttaa se, mitkä lajit selviävät elossa ja kuinka nopeasti elämä pääsee kehittymään. Tässä teoksen takana tapahtuu suuri mullistus: jääkausi jäädyttää koko planeetan kauttaaltaan, mutta elämä säilyy vielä meressä. Siellä on satunnaisia lämpimiä pisteitä, joissa bakteeritasoinen elämä säilyy ja kukoistaa. Merien ulkopuolella kaikki elämä kuolee. Kun maapallo alkaa taas lämmitä, noin sadantuhannen vuoden päästä jääkauden alkamisesta, joka on jääkausien luontainen sykli, myös elämä pyrkii mereltä manteelelle. Aluksi syntyy leviä ja koralleja, joiden jälkeen monimuotoisemmat elämänmuodot saavat vuoronsa. Tässä kuvittelemassani skenaariossa elämä kehittyy nopeammin kuin maapallon syntyessä, johtuen siitä, että ilmakehä säilyy, eikä elämän syntymiseen ja kehittymiseen tarvitse kehittää happea. Joka tapauksessa elämän kehittyminen bakteereista ja levistä monimuotoisemmaksi tulisi viemään miljoonia vuosia.

Kuva 4. "Alkumeri" ja "Nimetön" esillä Poikilo-gallerian näyttelyssä. "Nimetön" koko n. 62 x 40 cm. "Alkumeri" koko n. 55 x 35 cm. Molemmat keramiikkaa vuodelta 2024.

Teoksessa esiintyvä kallo viittaa jumalhahmo Tiamatiin. Tarussa Tiamat on hirviömäinen jumalhahmo, joka surmataan, ja vartalon osista syntyy taivas ja maa. Kallon silmistä vuotavasta verestä muodostuivat Euftrat ja Tigris joet. (Cotterell, 1996 s.163.) Teoksessa käytin ihmiskalloa symboloimaan uuden aikakauden alkua, kuinka ihmisen toimien jälkeen syntyy jotain uutta, ja sukupuuttoaaltoja tarvitaan aina välillä. Joka kerta niiden jälkeen elämä on jatkunut aiempaa monipuolisempana. Diversiteetti luo diversiteettiä.

6.3 Tulevaisuuden polyploidinen kasvi

Polyploidia kasveilla tarkoittaa useamman kuin kahden haploidisen kromosomiston esiintymistä samassa solussa. Triploidisella solulla tai yksilöllä kromosomisto on kolminkertainen, tetraploidisella nelinkertaisena. Kasveilla polyploidia on yleistä, polyploidiset kasvit ovat kookkaita ja kestävät äärimäisiä olosuhteita hyvin, ne myös risteytyvät helposti keskenään, minkä takia ne ovat

maataloudessa suosittuja. Polyploidia voidaan jakaa kahteen tyyppiin: autopolyploidiaan ja allopolyploidiaan. Autopolyploidiassa sama kromosomisto on monistunut useammaksi, ja allopolyploidiassa kromosomistot ovat erilaisia ja peräisin kahdelta tai useammalta lähilajilta. Esimerkiksi ruisvehnä on allopolyploidinen kasvihybridi. (Heslop-Harrison ym., 2022.)

Donald Levin on tutkinut polyploidisia kasveja hänen tutkimuksestaan käy ilmi, että Liitu-tertiääri-siirtymävaiheessa, jolloin 75 % olemassa olevista lajeista kuoli massasukupuuttoon, ilmaantui monia uusia polyploidisia lajeja. Hän myös toteaa tutkimuksessaan, että tulevan ilmastonmuutoksen takia noin 33 % kasvipopulaatiosta tulee häviämään, mutta seuraavan 500 vuoden aikana myös uusia lajeja ilmestyy ja kehittyy. Yleisimmät lajittelutavat, jotka todennäköisesti toimivat seuraavan 500 vuoden aikana, ovat ilmeisesti auto- ja allopolyploidia. Polyploidilajit tai niiden edeltäjät voivat syntyä kahdessa sukupolvessa. Lisäksi polyploideilla on usein laajempi ekologinen sietokyky, ja ne ovat todennäköisesti invasiivisempia kuin niiden diploidiset sukulaiset. Polyploidilajit voivat itse synnyttää lisää korkeamman tason polyploideja joko risteytymällä diploidisten lajien kanssa tai jo olemassa olevien polyploidien välillä. Polyploidisten lajien prosenttiosuus ylittää 50 % seuraavan 500 vuoden aikana verrattuna nykyiseen 35 %:iin. Stabiloidut hybridijohdannaiset (homopoloidinen hybridispesiaatio) voisivat ilmaantua sadan sukupolven sisällä lajikontaktin jälkeen, samoin kuin kromosomaalisia uudelleenjärjestelyjä (ja kenties lukumäärää) sisältävä spesiaatio, mutta tällaisten tapahtumien määrä on todennäköisesti pieni. Spesiaatio, johon liittyy sukulinjan jakautuminen, on harvinaista, koska olennaisten esi- ja jälkisygoottisten esteiden muodostuminen kestää tyypillisesti useita tuhansia vuosia. (Levin, 2019.)

Levinin tutkimukseen perustuen veistin ”Tulevaisuuden polyploidinen kasvi” teokseni (Kuva 5). Polyploidia oli ensimmäisiä asioita, jotka tulivat ilmi alkaessani tutustua minkälaiseksi tulevaisuuden kasvit muodostuvat. Asiasta löytyi runsaasti tutkimustietoa. Veistokseeni otin paljon elementtejä olemassa olevista kasveista, jotka ovat tunnetusti polyploidisia ja viljelykasveina suosittuja. Niitä on jalostettu runsaasti, ja ne alkavat olla melko kaukana alkuperäisestä

muodostaan. Jalostumista olisi tapahtunut luonnossakin, mutta ihmisen toiminta on nopeuttanut asiaa huomattavasti. Polyploidiset kasvit pystyvät tuottamaan uuden lajin jo kahdessa sukupolvessa. Koska lajityypillisesti polyploidiset kasvit ovat suuria, tein tähänkin veistokseen tukevan rungon. Osittain se on keramiikkaa työstettäessä pakon sanelemaa; ohuet heinämäiset varret ovat lähestulkoon mahdottomia toteuttaa. Kuvittelinkin, että tulevaisuudessa paksu runko, joka toimii vesivarastona ilmaston kuivuessa, on pakon sanelema. Kuivat kaudet ja ankara erämainen tai aavikkoomainen maasto tulevat olemaan normaalia tulevaisuuden kausina. Maapallolla on ollut kuivia ajanjaksoja, ja viimeistään sellainen tulee noin miljardin vuoden kuluttua auringon kasvaessa punaiseksi jättiläiseksi ja nielaistessa maan. Miljoonia vuosia sitä ennen elämä maapallolla käy mahdottomaksi, valtamerien höyrystyessä ja lämpötilan noustessa niin korkeaksi, ettei elämälle ole edellytyksiä. Veistoksessa on viljoista ja mansikoista otettua muotokieltä. Molemmat ovat helposti risteytyviä lajeja ja suosittuja viljelyssä juuri sen takia. Veistoksessa näkyvissä lehdissä on kaalin muotoa, joka sekin on helposti risteytyvä laji, ja osa kaalilajikkeista on ihmisen tekemiä muunnoksia, joita ei esiinny luonnossa, kuten parsakaali. Veistoksen pinta on karhea ja piikkien peittämä, mikä viestii siitä, että kasvi on kehittänyt vastustuskeinoja sitä syöviä tuholaisia vastaan.

Kuva 6. "Tulevaisuuden polyploidinen kasvi". Keramiikka, koko n. 55 x 30 cm. 2024.

6.4 Nimetön hybridikasvi

Tämä veistos sai alkunsa, kun pohdin kasvien suojautumismekanismeja ja niiden kehittymistä tulevaisuudessa. Alun perin teoksen piti esittää suurta marjaa, joka on pienien pääkallojen peitossa. Kuin vadelman marja, joka koostuu siemeniä sisältävien ”tyynyjen” sijasta pienistä pääkalloista. Käyttämäni savi oli kuitenkin runsaasti samottia sisältävää, suuriin veistoksiin tarkoitettua savea, ja pienien pääkallojen tekeminen osoittautui mahdottomaksi. Idea säilyi, ja siitä kehittyi ”Myrkkymarja” niminen teos, jossa on viitteitä Raamatun luomiskertomukseen, kiellettyyn hedelmään, mutta myös kasvien jatkuvasti kehittyvään biologiseen tuholaiistorjuntaan (Kuva 6). Teknisestä epäonnistumisesta huolimatta, säilytin rungon ja aloin pohtia kasvien lisääntymis- ja suojautumismekanismeja, ja mihin suuntaan ne tulevaisuudessa lähtevät kehittymään. Mitkä ovat tehokkaimpia suojautumiskeinoja kasveille. Kasvit ja hyönteiset ovat olleet yhteydessä yli 350 miljoonaa vuotta, ja tämä tulee jatkumaan tulevaisuudessakin (War, ym., 2012).

Tämän kasvin sijoitan n.1 500 000 vuoden päähän. Suuresta jääkaudesta on selvitty, ja ihmisen aiheuttamat muutokset ovat poistuneet ja jääkausirytmipalautunut ennalleen. Navat edelleen menevät jäähän, mutta jääkaudet eivät vaikuta koko planeetan ilmastoon. Planeetan keskikohdissa ilmasto pysyy vakana ja keskilämpöisenä luoden ihanteellisen ympäristön elämälle. Suuren jääkauden aikana tuhoutuneet lajit ovat korvautuneet polyploidisilla lajeilla, ja lajirunsaus on ennennäkemätöntä. Myös hyönteiset ja kasveja syövät eläimet ovat kehittyneet samaa tahtia, ja kasvien on pakko luoda uusia ja tehokkaampia puolustusjärjestelmiä.

Tämä kasvi on kehittänyt kolme puolustusjärjestelmää, joista ensimmäinen on paksu, nahkamainen kuori ilman suuria lehtiä. Tuholaisten on vaikea päästä käsiksi kuoren läpi, se myös suojaa kasvin ydintä lämpötilanvaihdoksilta. Ilman suuria lehtiä, tuholaisille ei myöskään ole paljon syötävää. Kuori on myös paikotellen revennyt: kuoren ja ytimen väliin muodostuu palloja, jotka sisältävät myrkkyä, jonka kasvi voi tarvittaessa päästää ilmaan. Repeämien kautta kasvi

laskee ilmaan myrkkyyä ja tuholaisille epämiellyttävää tuoksua, joka pitää ne kaukana.

Kuva 6. "Nimetön hybridikasvi" esillä Poikilon näyttelyssä. Keramiikka, koko n. 55 x 35 cm. 2024. Taustalla "Käypalmun sukuinen kasvi". Keramiikka, koko n. 55 x 50 cm. 2024

Haju toimii varoitusmerkinä ja pitää suurimman osan tuholaisista poissa, myrkkyy viimeistään tappaa tai lamauttaa lähemmäs uskaltavat. Kolmanneksi kasvilla on suuret kukat, joilla se houkuttelee pölyttäjiä, pölyttäjät poistavat tuholaisia ja samalla auttavat kasvia leviämisessä. Tähän veistokseen suunnit-

telin myös tekeväni pronssista tulevaisuuden pölyttäjiä ja tuholaisia, mutta aikataulun vuoksi hylkäsin ajatuksen. Ehkä tulevaisuudessa, ja uusia näyttelykokonaisuuksia suunnitellessa palaan siihen ajatukseen.

6.5 Adonsia-suvun kasvi

Tässä veistoksessa on elementtejä aavikkoruususta, adensia arabicum ja apinanleipäpuusta, adansonia digita. Tulevaisuuden kasveiksi ne valikoituivat pitkän ikänsä vuoksi ja ääriolojen keston vuoksi, adansonia voi elää yli 1000 vuotta vanhaksi, vanhimman tunnetun yksilön arvioidaan olevan yli 2000 vuotta vanha. Puulla on iso runko, johon se sade kautena varastoi vettä, suurimmat puut voivat pitää sisällään 100 000 litraa vettä, jolla se pärjää pitkiäkin kuivia kausia. Puun runko on myös tulenkestävä. Maapallolla on ollut kausia, jolloin puut ovat olleet hallitseva lajisto, Archaeopteris puut, jotka ovat olleet nykyisten saniaisten kantamuotoja, olivat hallitseva laji hiilikauden lopulla ja sen jälkeen. (Scott&Kirkham, 2022 s.8–9, 74–75.)

On todennäköistä, että jossain kohtaa tulevaisuudessa tulee kausi, jolloin puut, tai jokin yksittäinen puulaji nousee hallitsevaksi lajiksi. Yksi tällainen mahdollisuus on uuden supermantereen synty 250 miljoonan vuoden päästä. Mannerlaatat liikkuvat taas yhteen ja synnyttävät yhden ison mantereen, rannoille nousee korkeita vuoristoja, jotka mahdollistavat rannikoille tiheän sade ja havupuuvyöhykkeen syntymisen, sisämaa jää eristyksiin ja siellä sataa harvoin ja lämpötila on yli 40 astetta. Auringon säteilyn vaikutus vaikuttaa nykyistä enemmän, sillä aurinko on alkanut kasvaa ja lähentyä maata, joten kestävyys ultravioletisäteilylle on tärkeä ominaisuus. (Farnsworth ym., 2023.)

Näin kauas ennustaminen on mahdotonta, mutta tässä omassa mielikuvitusleikissäni sisämaan kasvisto yksipuolistuu ja sitkeimmät ja isoimmat säilyvät hengissä. Tässä veistoksessa olen ottanut piirteen ja hetken aavikkoruusulle tyypillisestä kasvutavasta, se muodostaa tiiviin kukinnon, joka kestää kaksi kolme päivää ennen lehtien muodostumista. Puu voi olla pitkiä aikoja lehdetöntänä kuivina kausina. Tein veistoksesta kaksi eri versiota: toinen on pelkkä

iso puu, toinen on pienempi, jossa puu seisoo pääkallon päällä (kuva 7). Veistin kukat isommiksi, kuin mitä ne olisivat luonnossa, koska tulevaisuus voi myös suosia isokukkaisuutta ja ne näkyvät paremmin pölyttäjille, varsinkin kun kukinta aika on lyhyt.

Kuva 7. "Adonsonia" Keramiikka, koko n. 45 x 20 cm. 2024.

6.6 Käpypalmun sukuinen kasvi

Idea tähän teokseen tuli katsellessani kotonani olevia kasveja, joita on runsaasti. Lähellä sänkyämme on käpypalmu, joka on melkein pä ensimmäisiä asioita, jonka näen herätessäni. Ostin sen paikallisesta ruokakaupasta alenuksesta, silloin tietämättä, mikä kasvi edes oli. Kirjoista ja googlesta tutkimisen jälkeen kasvi paljastui Cycadales-suvun edustajaksi, eli käpypalmuksi. Käpypalmu paljastui sen verran mielenkiintoiseksi kasviksi, että se pääsi yhdeksi veistokseksi. Permikaudella, noin 290–248 miljoonaa vuotta sitten, puille oli

kehittynyt jo siemenet ja oksiin haarautuva runko. Ensiksi tulivat paljassiemeniset puut, jotka voidaan tunnistaa vielä tänäkin päivänä, mukaan lukien käypalmut. (Scott & Kirkham, 2022, s. 8–9.)

Nimestään huolimatta käypalmu ei ole palmu, vaan läheisempää sukua havupuille. Kukkimisen sijaan käypalmu tuottaa kävyn, jonka avulla se lisääntyy. Käypalmu ei myöskään ole pelkästään hyönteispölytteinen, vaan käyttää pölyttymiseen tuulta, ja lentävien hyönteisten sijaan se hyödyntää kovakuoriaisia. Erikoisuutena käypalmu ei käytä apunaan muiden kasvien tapaan sienirihmastoja, vaan sinilevää. Sinilevän avulla se pystyy tuottamaan tyypeä suoraan ilmakehästä, mikä ei ole muille kasveille mahdollista. Koska käypalmu on pärjännyt maailmassa jo reilut 200 miljoonaa vuotta, on todennäköistä, että se on myös säilyvien kasvien joukossa. Vaikkakin käypalmu on tunnistettavissa vielä tänä päivänä alkuperäisestä muodostaan, on sekin kehittynyt hitaasti eteenpäin. Tässä omassa versiossani käypalmu on kehittänyt kukinnon. Veistoksessa kukan sisällä on synteettisiä timantteja, jotka symbolisoivat toisaalta muuttumattomuutta, toisaalta tuovat kukintoon jotain kovaa, epäkasvimaista, joka erottaa käypalmua muista kasveista. Kenties timanteista alkaa muodostua käpyjä, joista syntyy uusia kasveja (Kuva 6).

7 YHTEISTYÖ TAITEILIJOIDEN JA TOIMIJOIDEN KANSSA

Tässä osiossa esittelen taiteilijoita ja toimijoita, joiden kanssa olen ollut yhteydessä prosessin aikana, ja jotka ovat tavalla tai toisella vaikuttaneet tekemiini ja opinnäytetyön prosessiin. Tarkemmin paneudun yhteistyöhöni Udi Salmiaitan kanssa ja esittelen Poikilo-gallerian näyttelyn rakentamisprosessia. Esittelen myös tarkemmin Poikilo-galleriaa ja Loimaan taidemuseota, koska näiden näyttelyiden ajankohta osui lähelle opinnäytetyön prosessin kirjoittamista. Avaan, kuinka näyttelyt siellä saivat alkunsa, sekä miten yhteistyö alkoi.

7.1.1 Taiteilijat

Eniten prosessin aikana olen kommunikoinut Udi Salmiaitan kanssa. Olemme hänen kanssaan tunteneet vuodesta 2019 alkaen. Olimme molemmat hakenneet näyttelyaikaa samaan tilaan Strömfors Artiin, ja silloisen kuraattorin mielestä työmme saattaisivat sopia yhteen keskenään. Hän ehdotti meille kompromissia, että pitäisimme yhteisen näyttelyn. Suostuimme ja yhteistyö alusta saakka sujui saumattomasti. Teemallisesti Udi Salmisaitan kanssa käsittelemme töissämme samoja asioita ja aiheita. Paljon nousee esiin luonnontilaan, uskuntoon ja symboliikkaan pohjautuvia töitä. Tulevat näyttelyt ovat seitsemäs ja kahdeksas yhteinen näyttelymme. Molemmat työskentelevät itsenäisesti, emmekä prosessin aikana juurikaan kommunikoi. Toki seuraamme toisiamme Instagramissa, jonne molemmat melko ahkerasti päivittävät uusia ja työn alla olevia töitään, ja näin koko ajan pysymme kärryillä minkä tyylistä ja mitä toinen tekee. Molemmilla on melko vakiintuneet aiheet ja oma kädenjälki, ettei oikeastaan jatkuvaa viestienvaihtoa tarvitakaan. Yhteydenpito tiivistyy lähellä näyttelyn järjestämistä, jolloin kirjoitamme yhdessä lehdistötiedotteen ja informoimme galleriaa.

Käymme läpi montako työtä ja minkälaista työtä kummaltakin tulee, ja kuvien sekä aiheiden perusteella teemme jo jonkinlaista esikarsintaa kokonaisuudesta ja etsimme toisiaan tukevia töitä. Yleensä molemmat varaavat ylimääräisiä töitä, joista voimme sitten paikan päällä karsimalla tehdä lopulliset valinnat. Meille on muodostunut työtavaksi, että hoidamme näyttelyhaut ja kommunikoinnin näyttelypaikan välillä vuorotellen. Jos jommallakummalla on joitain kytköksiä esimerkiksi omalla paikkakunnalla tai lähellä omaa paikkakuntaa olevaan galleriaan, on luonnollisempaa, että hän hoitaa yhteydenpidon galleriaan. Jos näyttelypaikka ei ole kummallekaan entuudestaan tuttu, niin se kumpi ehdottaa hakemista näyttelypaikkaan myös hoitaa hakemuksen teon ja kommunikoinnin. Työskentelyssämme hyödynnämme myös molempien vahvuuksia. Udi Salmiaitalla on parempi tietotaito graafisten materiaalien työstämisessä, joten hän usein hoitaa julisteiden taiton, kutsujen teon ja kuvankäsittelyn, silloin kun ne eivät kuulu näyttelypaikalle. Rakentaessa olemme yleensä

varanneet yhden tai kaksi päivää, riippuen näyttelypaikan koosta ja välimatkasta. Teosten lopullinen sommittelu tapahtuu paikan päällä, sillä molemmilla on omista töistään ja niiden esillepanosta jonkinlainen visio. Koska asumme eri puolilla Suomea, vierailu toistemme luona ei ole mahdollista, ja vasta näyttelypaikalla näemme toistemme teokset livenä.

Usein ne teokset, joiden olemme kuvien perusteella olettaneet toimivan yhdessä, löytävät paikkansa toistensa läheisyydestä. Aiheina ne käsittelevät samaa aihepiiriä, kumpikin tekijälleen ominaisella tyylillä. Harvoin syntyy suuria ristiriitoja; enemmän keskustelua syntyy poisjätettävistä töistä. Yleensä muutamien kokeilukierroksen jälkeen teokset eivät asetu mihinkään, ja ne on yhteisymmärryksessä jätetty pois kokonaisuudesta. Työskentelyä varmasti helpottaa maalari-kuvanveistäjä kombinaatio. Työt eivät kilpaile samoista lattiatai seinäpinnoista, pyrimme aina asettelemaan työt siten, etteivät ne ole päällekkäin mistään suunnasta katsottuna. Pienissä näyttelytiloissa se joskus on mahdotonta, mutta silloin pyrimme asettelemaan teokset siten, että katsoja saa tarpeeksi etäisyyttä teokseen ja lattialla olevat teokset pystytään katsomaan monesta eri kulmasta. Molempia yhdistää myös mieltymys avariin ja ilmaviin näyttelykokonaisuuksiin, mikä helpottaa rakentamista.

Opiskeluryhmäni "Solumupuu" kanssa kommunikointi oli tärkeää vertaistukea opintojen etenemisessä. Opiskelujen aikana tutustuin luokkatovereistani erityisesti Markku Haanpään ja Kristine Nordlingiin. Aloimme vaihdella viestejä heti opintojen alussa Markku Haanpään kanssa, ja huomasin, että vaikka taiteen tekemisemme ja tyylimme ovat melko erilaisia, käsittelemme teoksissamme samoja aiheita ja jaamme samoja arvoja elämässä. Molempien töissä luonto toistuu aihepiirinä. Ystävystyminen johti lopulta yhteiseen näyttelyyn Galleria RODOssa. Opintojen aikana ja veistosten työstämisen aikana sain Markulta paljon opponointia, ja jatkuvasti käymme keskustelua sekä omasta taiteen tekemisestämme, taiteen asemasta nyky-yhteiskunnassa, että taiteesta ylipäätään. Hyvin sujuneen yhteisen työskentelyn ja näyttelyn myötä olemme myös suunnitelleet uusia yhteisiä näyttelyjä. Kristine Nordlingin kanssa yhteydenpito tiivistyi opintojen loppuvaiheessa, ja hän kommentoi ja opponoi tekstiäni ja työskentelyäni.

YAMK-opintojen aikana olen pitänyt yhteyttä myös tuttujen taiteen alan kollegoiden kanssa. Opiskellessani jalometallimuotoilua Kuopion muotoiluakatemiassa 2000 luvun alussa, tutustuin Helena Lundahliin. Teimme opintojen aikana tehtäviä yhdessä, ja pidimme yhteisen näyttelyn sekä teimme lopputyön yhdessä. Opintojen jälkeen pikkuhiljaa yhteydenpito väheni, mutta vuoden 2018 tietämällä aloimme uudelleen viestitellä. Molemmat olivat tuolloin alkaneet tehdä palkkatyön ohella taidetta ja käsitöitä, ja taide tuntui koko ajan vievän molempia enemmän mukanaan. Helena Lundahlilla oli paljon enemmän kokemusta sosiaalisesta mediasta ja tietotekniikasta ylipäättään, ja hän auttoi paljon alkuun Instagramin käyttämisessä sekä kuvien käsittelyssä ja tekstien tuottamisessa. Olen ollut yhteydessä kollega Anssi Kasitonin kanssa, joka hänkin oli aloittanut samoja aikoja YAMK tutkinnon eri oppilaitoksessa. Hänen kanssaan puhuessani millaisia tehtäviä ja kuinka opinnot ovat rakentuneet vahvistui näkemykseni, että olin valinnut itselleni parhaan vaihtoehdon opiskelupaikoista. Kuvanveistäjä ja taidevalaja Hanna Makkosen kanssa olemme vaihtaneet teknistä tietämystä valamisesta ja kuvanveistämisestä. Taidevalimo Sinisalonen omistajan Tomi Sinisalonen kanssa olemme olleet tiiviisti yhteydessä prosessin aikana. Vaikka tässä prosessissa ei ole valettuja teoksia, tapaamme säännöllisesti ja keskustelemme työstämme.

7.1.2 Teosten näyttelypaikkoina Poikilo-galleria ja Loimaan taidemuseo

Poikilo-museot ovat Kouvolan taidemuseo ja kaupunginmuseo, KOUTA-galleria, Kino-Poikilo ja Poikilo-galleria. Poikilo-galleria on taidemuseon ylläpitämä pieni intiimi näyttelytila, kooltaan n. 40 neliötä. Museoiden kotipaikkaa, Erkki Valovirran suunnittelemaa Kouvolataloa, pidetään yhtenä Suomen kauneimmista postmoderneista rakennuksista. Talo on rakennettu kahdessa vaiheessa ja ensimmäinen osio on valmistunut 1982, ja toinen osio 1987. Talo on suuri ja siinä toimii useita Kouvolan keskeisiä kulttuuritoimijoita, kuten taidemuseo ja kaupunginmuseo, kulttuurikasvatuspalvelut, kulttuuripalveluiden tapahtumatuotanto, Kouvolan Balettikoulu, Kouvolan tanssiopisto sekä kansalaisopisto ja musiikkiopisto. (Museot.fi, n.d; Kouvolan tapahtumatalot, 2024.)

Näyttelypaikan Poikilo-galleriassa saimme avoimen haun kautta, jonka Udi Salmiaitta huomasi Suomen Taiteilijaseuran ilmoitustaululta. Hän hoiti kaiken yhteydenpidon galleriaan. Hän myös suunnitteli näyttelyjulisteet, ja hoiti muun graafisen materiaalin yhtenäiseen ulkoasuun.

Loimaan taidemuseo sijaitsee Taidetalossa, joka tunnettiin aiemmin Lylyn talona. Lylyn talo on rakennettu vuonna 1928. Rakennus on alun perin toiminut sahanjohtaja Alfred Lylyn perheen asuntona sekä Rantatiellä sijainneen höyrysahan pääkonttorina. Rakennuksen ovat suunnitelleet Paatelan arkkitehtiveljekset. Tyyliltään rakennus edustaa 1920-luvun klassismia. Taidetaloksi Lylyn talo muuttui marraskuussa 2012, kun rakennuksen toisessa kerroksessa avattiin yleisölle Loimaan taidemuseo. Taidetalon toisessa kerroksessa sijaitsevat Loimaan taidemuseon näyttelytilat. (Loimaan taidemuseo, n.d.)

Loimaa on maantieteellisesti lähellä Säskylää ja muita kuntia, joissa työskenteleminen, joten se on saavutettavissa ”kotiyteisölleni”. Se on lähialueellani yksi harvoja ammattimaisia taiteen esittelypaikkoja. Loimaan taidemuseo on viime vuosina lähtenyt rohkeasti esittelemään uusia paikallisia tekijöitä, ja se oli yksi suuri syy, miksi otin sinne yhteyttä ja tarjosin töitäni esille. Olin yhteydessä museonjohtajaan, ja sähköpostitse laitoin hänelle kuvia ja esittelyn aiemmin pitämästämme Uusikuvan näyttelystä. Hän kiinnostui näyttelymahdollisuudesta, ja sovimmekin tapaamisesta ja katselmuksesta museolla. Esittelin ideani tulevaisuuden kasveista ja töitäni. Sovimme koko museotilan käytöstä, lukuun ottamatta kiinteää Loimaan kaupungin kokoelmaa esittelevää tilaa. Sovimme tapaavamme talven kuluessa uudestaan, ja kävinkin vielä uudemman kerran tapaamassa amanuenssia, jonka kanssa kävimme läpi käytännön asioita, kuten taulujen ripustamista, valojen käyttöä ja jalustojen väriä.

7.1.3 Teosten asettelu näyttelyissä

Poikilo-gallerian pienen koon vuoksi esiteltäviksi töiksi rajasin pelkästään opinäytetyön aikana toteutettuja ja teemaltaan kasvi- sekä maailmansynty aihe-

sia teoksia. Udi Salmiaitta oli valikoinut tuotannostaan pienempikokoisia akvarelleja, joissa hän kuvaa Kotkan rannikolta kävelyillään löytämiään keramiikan sirpaleita, sekä erilaisia kiviä ja simpukankuoria. Pohjapiirrokseltaan galleria-tila on kolmion muotoinen, jonka pisin seinä on noin seitsemän metriä pitkä. Kaksi muuta seinää ovat ripustuspinnaltaan noin neljä metriä. Galleria on läpikulkutila; museon tiloista pystyy kulkemaan kansalaisopiston tiloihin. Galleriassa on myös kaksi wc:tä, jotka luovat omat ongelmansa ripustukseen ovien aukeamisen takia. Gallerian perällä on iso ikkuna, jonka päätimme peittää. Kolmion muoto luo ongelmansa kolmion päätyihin, jotka ovat melko kapeat, ja teosten kiertämisen takia ripustuksen tulee olla melko väljä.

Aloitimme rakentamisen sommittelemalla teoksista kokonaisuuksia, ensin mietimme, mitkä Salmiaitan akvarellit tulisivat millekin seinälle. Teimme tau- luista kahden- tai kolmen teoksen sarjoja aiheen ja koon mukaan. Jaoin omat teokseni teeman mukaan ryhmiä: tulevaisuuden kasvit muodostivat kolme ryhmää, neljän työn sarjan, joissa kaikki teokset ovat kukkivia kasveja, sekä kaksi kahden teoksen paria, joiden muodot ja koko toistuvat. Pääkalloaiheiset työt muodostivat kolmen teoksen sarjan, ja naisfiguureista koostuvat teokset parin.

Halusin aluksi testata ideaani, jossa pääkalloaiheiset teokset katsoja näkee heti alkuun, ja niitä seuraavat kasviaiheiset teokset. Pääkalloaiheisilla teoksilla halusin viestittää siirtymistä ihmisen jälkeiseen aikaan, jota seuraa uusi aika, jonka jälkeen tulevat maailmansyntyä kuvaavat naisfiguurit. Gallerian leveim- pään kohtaan tulevaisuuden kasveista olisi muodostunut ”metsä”. Ajatuksena tämä oli hyvä, mutta heti alkuun koko tila meni tukkoon, ja sisäänkäynnin koh- dalta erityisesti kulku oli vaikeaa wc:n ovien takia. Karsin kokonaisuudesta pois naisfiguurit, mikä toi tilaan runsaasti avaruutta. Päädyin asettelemaan muuta- mat teosparit samalle jalustalle. Yleensä vältän tämän tyyppistä ratkaisua, mutta tilan pienuuden ja teosten samankaltaisuuden takia ratkaisu oli toimiva. Käytän usein asettelussa parittomien lukujen sarjoja, mutta tässä tapauk- sessa, ja kun kyseessä oli teospareja, muodostin kasveista parillisen sarjan.

Galleriassa oli taulujen ripustamista varten kiskot ja vaijerit, mutta näin pienille teoksille vaijerit olivat liian dominoivia, joten korvasimme ne siimoilla. Tämä rauhoitti tilaa huomattavasti ja toi taulujen herkkyyttä paremmin esille. Kokeilimme aluksi ripustaa taulut samaan linjaan, mutta ratkaisu näytti tylsältä ja elottomalta. Laitoimme teokset selkeästi eri korkeuksille, jolloin ripustukseen tuli rytmikkyyttä ja eloisuutta. Jotta ripustuksesta ei tulisi liian sekava ja eloisa, kurinalaisuutta tuotiin pitämällä taulujen välit samoina (Kuva 8).

Akvarellien löydettyä jotakuinkin paikkansa, keskityimme veistosten tarkempaan asetteluun. Päätyikkunan kohdalle avautui teosten paikka, ja seinän viereen asettelemalla saimme tilaa katsojille kiertää teoksia. Edelleen tilaa vaivasi ahtaus, joten päädyimme ripustamaan muitakin veistoksia seinän viereen, ja mitä enemmän keskellä oleva 'metsä' sai tilaa, sitä tehokkaammalta se näytti. Luovuin alkuperäisestä ajatuksesta, että veistoksiin tulisi jonkinlainen draaman kaari tai tarina, ja keskityin asettelemaan siten, että teokset pääsisivät parhaille mahdollisille paikoille ja toistemme teokset tukisivat toisiaan. Ripustuksesta tuli väljä ja katsojalle helposti kierrettävä. Pääkalloteokset eivät toimineet kolmen sarjana, 'Adonsonia'-teos oli liian erilainen. Se päädyttiin siirtämään yksinään pitkälle seinälle. Rauhallisuutta ja selkeyttä tämän ratkaisun myötä toi se, että nyt joka seinällä oli molempien teoksia.

Keskellä olevan 'metsän' teosjalustat asettelin vinoon muihin jalustoihin nähden, tämä rikkoi harmoniaa ja toi samalla tavalla mielenkiintoisuutta kuin asettelemalla akvarellit eri korkeuksiin. Pitkällä seinällä oleva pöytä, johon teosluettelo tuli, alkoi näyttää melko tyhjältä ja yksinäiseltä. Kokeilimme asetella sen yläpuolelle kaksi pientä akvarellia, jotka eivät oikein löytäneet paikkaansa seinältä. Pöydän reunoille asettelimme aiemmin poisjätetyt naisfiguurit. Nyt nekin löysivät paikkansa, mutta eivät olleet viemässä tilaa jalustoilla olevilta töiltä. Lopuksi teimme vielä hienosäätöä teosten asettelussa ja välien säätämisessä, sekä teimme teosluettelon, numeroinnin ja kuvasimme näyttelyä.

Kuva 8. Poikilo-galleria sisäänkäynnin suunnalta kuvattuna.

Loimaan näyttelyn teosten asettelu on vielä pelkkä alustava suunnitelma, tarkemman suunnitelman teemme lähempänä näyttelyn rakentamista. Pidämme suunnitelman melko löyhänä ja annamme tilaa paikan päällä syntyville oivaluksille. Näyttelyn rakentamiseen olemme varanneet useamman päivän, ja rakentaminen tapahtuu uudenvuoden ja loppiaisen välisellä viikolla.

Loimaan näyttelyn ensimmäisessä tilassa, aulassa, esittelen lasikupujen alla töitä, jotka pohjautuvat Suomessa eläviin uhanalaisiin kasveihin. Nämä kasvit, jotka ilmastonmuutoksen ja ihmisen toiminnan vuoksi joutuvat siirtymään Suomen rajojen ulkopuolelle, toimivat näyttelyn prologina. Udi Salmiaitta luo omat versionsa uhanalaisista kasveista, ja esittelemme teokset yhdessä ryhmänä. Aulan tila on haastava lasiseinien, lipunmyyntitiskin ja keraamisen kakluunin vuoksi, joten sijoitamme teokset käytävälle, joka vie varsinaisiin näyttelysaleihin. Teokset tulevat vierailijalle heti ensimmäisenä vastaan, ja lisäksi kokeilen sijoittaa aulaan myös kolme pronssista pääkalloa, jotka tukevat näyttelyn teemaa ja toimivat kasvien ohella prologina.

Ensimmäisessä näyttelysalissa esittelen keraamisia teoksia, joissa siirrytään ihmisen jälkeiseen aikaan. Teoksissa on viittauksia maailman syntytarinoihin. Ihmisen jälkeinen aika näkyy teoksissa pelkistettyinä ihmishahmoina ja kalloina, jotka alkavat versoa uutta elämää ja uusia kasveja. Kasvit hiljalleen peittävät teokset ja ottavat vallan ja tilan itselleen. Seinille tulee Udi Salmiain kasveja ja uskontoa yhdistäviä teoksia, joissa kasvit kuvataan ikään kuin pyhimyksinä.

Toiseen ja suurimpaan saliin näyttelysaliin tulee pelkästään keramiikasta valmistettuja teoksia. Niissä pääpaino on kasveissa itsessään. Seinille olemme miettineet Udi Salmiain suurikokoisia töitä. Pyrimme pitämään salit avarina ja helposti kierrettävinä kuten aiemminkin, ja antamaan tilaa teoksille. Poikilon näyttelyn tapaan, kokeilen tehdä keskelle salia ”metsän” tulevaisuuden kasveista. Aion mahdollisesti toteuttaa Loimaan näyttelyn tilaan myös jonkinlaisen installaation alkulinnuista, ja tarvittaessa niiden avulla saan isommankin tilan haltuun, ilman yksittäisiä suuria veistoksia.

8 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN ANALYSOINTI

Teknisessä työskentelyssä huomasin ottaneeni isoja askeleita eteenpäin, ja työskentelyyn on tullut paljon varmuutta ja nopeutta lisää. Teosten koko on kasvanut, enkä jää nysväämään liikaa yksityiskohtia tai vierasta isompien veistosten tekemistä. Oikeastaan vasta Poikilo-gallerian näyttelyn ollessa valmis tajusin, kuinka suuri vaikutus tiedon etsimisellä ennakolta ja hyödyntämisellä työskentelyyni on ollut. Se on jotain sellaista, joka tulee jäämään työkalupakkiini. Huomasin myös töideni olevan poikkeuksellisen värikkäitä suhteessa aiempaan tuotantoon. Siirtyminen keramiikkaan on huomaamatta aukaissut uudenlaisen värien maailman. Aiempaa runsaammasta väri- ja lasitteiden koepalojen tekemisestä oli hyötyä. Koepalalukijasto karttuu koko ajan, ja se on nopeuttanut työskentelyä. Uudenlaiset kokeilut materiaalien kanssa ovat tuoneet työskentelyyn uudenlaista kulmaa ja innostumista.

Prosessi pakotti pohdiskelemaan aiempaa työskentelyäni ja poimimaan sieltä hyvät työkalut ja käytännöt jatkoon. Itselleni uusista menetelmistä suurimmat yllätykset ja oivallukset itselleni aukaisi kirjoittaminen. Olen sitä vältellyt ja kierrellyt, ja nyt jälkikäteen katsottuna aivan turhaan. Kirjoittamiseni kaipaa vielä hiomista ja lisäharjoitusta, mutta senkin kanssa olen päässyt runsaasti eteenpäin. Tekstissäni viitataan puheluun Anssi Kasitonin kanssa, ehkä siinä kohtaa huomasin ja sanoin ensimmäistä kertaa ääneen, tajuavani miten hyvää ajatusten selkeyttäminen kirjoittamalla tekee.

Päiväkirja oli itselleni avaintyökalu, jonka avulla sain vapaamuotoisesti aukaistua teosprosessiani, ja sitä mikä siinä oli korjattavaa. Päiväkirja toimi myös hyvänä muistikirjana. Poimin sieltä matkan varrella monta teosideaa, jotka olisivat muuten unohtuneet. Päiväkirjasta myös muokkautui kalenteri. Aloin siihen yhä enemmän kirjoittaa tulevia asioita, ja sen pohjalta aloin tehdä itselleni vuosikelloa. Ajankäyttöön liittyen siivosin elämäni, ja asetin oman työni yksöisjälle. Olikin yllättävää huomata kuinka paljon vapaaehtoista ja palkatonta työtä sekä opettajalta että taiteilijalta halutaan. Aikataulullisista syistä rajasin pois sellaisia pyyntöjä, jotka kuormittivat liikaa taiteellista työskentelyäni.

Oman työskentelyn tarkastelu toi myös armollisuutta. Vuosikellon ja aiemman työskentelyn tarkastelun myötä osasi fyysisimmät veistojaksot sijoittaa opetusksettomille ajoille. Aiemmin olen turhaan puskenut itseäni eteenpäin, ja väsyttänyt itseäni turhalla hermoilulla, kun oma taiteellinen työni ei edisty. Nyt osaan erottaa paremmin työn ja vapaa-ajan tarpeen.

Mielenkiintoista oli huomata, että kuvittelin maalaamisen ja piirtämisen jonkinlaisiksi peliä muuttaviksi tekijöiksi. Toki ne menetelminä olivat tuttuja ja muotoilijataustan takia niinä aikoina paljonkin käytössä. Kuvittelin että ne nopeuttavat ja helpottavat työskentelyäni huomattavasti. Mutta lopulta en saanut niistä juurikaan irti sen suurempaa kuin olin aiemmin suoraan materiaaliin luonnostelemalla saanut. Jalometallitöissä piirtämisestä ja luonnostelusta on paljonkin hyötyä, ja varsinkin lehtisahalla sahattavat työt on piirrettävä hyvin tarkkaan, koska ne siirtyvät paperilta metalliin juuri sellaisinaan.

Työn muokkautuminen työstäessä ja materiaalin ehdoilla meneminen on työskentelyssäni niin suuressa osassa, ettei sitä osannut ottaa paperilla huomioon. Savi erityisesti materiaalina saattaa käyttäytyä niin eri lailla käytännössä, kuin paperilla oli ajatellut, että usein muutamaa simppeleä ideahahmotelmaa tarkemmat luonnokset työskentelyn edetessä osoittautuivat turhiksi. Keramiikkaa veistäessä savi saattaa haluta lähteä taipumaan johonkin suuntaan, eikä sen korjaaminen yleensä onnistu, joten on helpompi ja luonnonmukaisempi lähteä materiaalin mukaan antaa sen näyttää tietä.

Värimaailman suunnittelun paperille koin vaikeaksi. Koetin tehdä sitä paperille, mutta lasitteiden erilaisia kiiltoja, pigmenttien mattapintaisuutta, veistetyn pinnan erilaisia rosoja ja pintarakenteita on tämänhetkisillä maalaus- ja piirustus-taidoillani vaikea esittää. Vaikka olisin osannutkin, niin sellaisen luonnoksen tekemiseen olisi mennyt yhtä paljon tai enemmän aikaa, kuin mitä olisi mennyt suoraan materiaaliin testatessa. Maalaamisen koin vapauttavaksi, rentouttavaksi ja hauskaksi, mutta samalla aikaa vieväksi. Joten samalla kun karsin turhaa aikaa vievää sälää omasta elämästäni, maalaus jäi pois. Kuitenkin se on jäänyt mieleen, ja luultavasti siihen jossain kohtaa palaan, joko yhdistäen sitä veistotyöhön, tai vain rentoutumisen tarpeeseen.

Poikilo-gallerian näyttely antoi paljonkin eväitä tulevaan. Huomasin itselläni olevan paljon töitä, joista tarvittaessa saan isonkin tilan täytettyä. Tulevaisuuden kasveja täytyy vielä tehdä lisää, jotta ”metsästä” tulee isommassa tilassa mahdollisimman runsas. Näyttelyn rakentamisessa taidot ovat myös karttuneet, ja yhteistyömme Udi Salmiaitan kanssa alkaa olla melko saumatonta. Rakentaessa pohdin, että täytyisi kokeilla jotain uudenlaista lähestymistapaa, nyt päädyimme helposti tuttuihin ratkaisuihin. Toisaalta se nopeuttaa työskentelyä huomattavasti, varsinkin kun usein näyttelypaikka on pitkän matkan takana, ja pelkästään matka ottaa suuren osan rakennuspäivästä. Molempien mieltymykset näyttelyn esillepanon suhteen ovat melko samanlaisia, joten oikeastaan koskaan minkäänlaista kitkaa ei tule. Pohdin, että olisikin mielenkiintoista saada sellainen mahdollisuus, että saisimme kuratoidun näyttelyn, jossa ratkaisut näytteille otettavista teoksista ja ripustuksesta tekisikin joku muu.

Näyttelyä rakentaessa tapasin museon amanuenssin, jonka kanssa meillä oli mielenkiintoinen keskusteluhetki. Mietin kuinka paljon kertoa teoksista, tarvitsevatko ne tuekseen jonkinlaisen selityksen, tai pitäisikö skenaariot olla katsojan luettavissa. Keskustellessamme hän tuntui löytävän pointin ja mitä teoksilla olen hakenut, ja totesin, ettei liikaa selittämistä ja idean avaamista tarvita.

Opinnäytetyön prosessin aikana julkaisin säännöllisesti kuvia töistäni ja niiden tekemisestä Instagramissa. Tämä mahdollisti laajemman yleisön tavoittamisen ja herätti usein keskustelua, joka saattoi tuoda uusia näkökulmia, erityisesti ei-taiteilijoilta. Sosiaalinen media antoi myös mahdollisuuden saada palautetta, joka ei aina noussut esiin keskusteluissa muiden taiteilijoiden kanssa. Kuitenkin ajan myötä keskustelut muuttuivat pinnallisiksi, eikä syvälinen vuorovaikutus jatkunut pitkään. Olin myös kesken prosessin niin kiinni työskentelyssä, että usein otin kuvia vain itselleni tallentamistarkoituksessa ja nähdäkseni virheet. Julkaiseminen, kommentit ja niistä aiheutunut keskustelu, jotenkin alkoivat tuntua häiritseviltä ja keskeyttävän prosessin. Instagramin algoritmiin liittyvät haasteet, kuten tykkäysten määrän perusteella työskentelyn ohjautuminen, sekä ulkopuolisten, erityisesti nimekkäämpien taiteilijoiden reaktiot, saivat pohtimaan, kuinka paljon sosiaalisen median vaikuttaminen ohjasi työskentelyä ja arviointia.

Hyvinä puolina ja sosiaalisessa mediassa pysymisen puolesta Instagramin kautta olen saanut myytyä useita veistoksia yksityiskokoelmiin, ja muutama näyttelykin sieltä on saanut alkunsa. Kaikista sen hyvistä puolista huolimatta, suhtaudun siihen nykyään enemmän jonkinlaisena verkkogalleriana ja yhteydenpito välineenä tuttavini kuin alkaisin mennä sen ehdoilla ja kalastella maksimaalista näkyvyyttä. Lopulta päädyin julkaisemaan eniten studiokuvia valmiista töistä, ja käymään keskustelua teoksen valmistuttua, se myös toimi jonkinlaisena hengähdystaukuna ennen seuraavan pariin siirtymistä.

Yhteenvetona opinnäytetyön prosessia analysoidessani totean että, prosessin aikana löysin aiemmasta tekemisestäni hyvät käytännöt jatkoon. Tekninen työskentelyni on edistynyt ja uskallan lähteä rohkeammin etsimään uusia rat-

kaisuja. Uusista kokeilemistani menetelmistä tiedon etsiminen ja sen tallentaminen sekä analysointi, vuosikello, kalenterin käyttö ja auki kirjoittaminen toivat työskentelyyn sen, että oikeastaan missään kohtaa opiskelua, tai opinnäytetyön tekemisessä ei tullut suurtakaan kiirettä tai paniikkia. Nämä menetelmät tulevat jäämään varmuudella jatkossakin omaan työskentelyyni. Loppujen lopuksi kaikki korjaukset olivat helppoja ja itsestäänselvyksiä, suurempi kysymys vain oli, että miksi olin aikaillut näiden asioiden kanssa.

8.1 Uuden äärellä

Mahdollisesti prosessin aikana ja viimeistään sen päättymisen jälkeen, etsin näyttelypaikkoja vuosille 2026–2030. Vuodelle 2026 näyttelypaikaksi valikoitui Villa Suruton Savonlinnassa, sekä Porin Saskiat galleria vuodelle 2025. Mahdollisesti muitakin näyttelypaikkoja tulee lisäksi. Kutsun Loimaan näyttelyyn eri museoiden kuraattoreja katsomaan, ja pohtimaan mahdollisuutta pitää näyttely muissakin museoissa. Lähiseudun alueiden museoiden lisäksi otan yhteyttä metsämuseo Lustoon, jonne teokseni teemallisesti sopisivat hyvin. Museoiden ja muiden tavanomaisten taiteen esittelypaikkojen lisäksi etsin ja kartoitan näyttelymahdollisuuksia muissa paikoissa, kuten kasvitieteellisissä puutarhoissa, joihin työni teeman puolesta voisivat sopia. Otan yhteyttä kasvien ja tulevaisuudentutkijoihin, joille esittelen skenaarioni ja työni ja heidän palautteensa mukaan kehitän ja syvennän työskentelyäni. Omien näyttelyiden lisäksi suunnitteilla on erilaisia ryhmänäyttelyjä, opiskeluryhmän näyttely, sekä muutamia löyhempiä opintojen aikana muodostuneita porukoita, joiden kanssa on suunnitteilla näyttelyjä. Mielenkiintoista olisi hakea myös johonkin kuratoituun suurempaan näyttelyyn, kuten museonäyttelyyn.

Apurahan myötä uskaltauduin hakemaan laajemmin ja pidempiä apurahoja sekä residenssejä. Töideni vieminen ja työskentely ulkomailla on kiinnostanut itseäni pidemmän aikaa. Varsinkin nyt, kun Suomessa kulttuurin saralla työskentelyä vaikeutetaan koko ajan. Hain Kulttuurirahaston residenssihaussa mahdollisuutta päästä kolmeksi kuukaudeksi residenssiin New Yorkiin. Aiem-

min oman ja puolisoni elämäntilanteiden takia ulkomaille lähteminen pidemmäksi aikaa on ollut mahdotonta. Nyt tilanne on sellainen että, ovi tällaiselle mahdollisuudelle on auennut. Residenssihakuja aion jatkossa tehdä lisää, mikäli tällä kertaa mahdollisuus ei aukea. Asun ja työskentelen maaseudun rauhassa, ja olisikin mielenkiintoista nähdä millainen vaikutus suurkaupungilla olisi työskentelyyni. Muutamat taiteilijatuttavani ovat muuttaneet ulkomaille, tai järjestäneet näyttelyitä Suomen ulkopuolella, ja olen heitä tavannut ja keskustellut aiheesta. Ovi ulkomaannäyttelylle on myös auennut konkreettisesti; minua on pyydetty mukaan ryhmään pitämään näyttelyä Virossa vuonna 2027.

Tekniikoiden osalta on virinnyt runsaasti uusia ideoita. Yksi veistoksia työstäessäni herännyt ajatus oli, miltä tulevaisuuden metsä ja kasvit tuoksuvat. Ajatus alkoi kiehtoa, eikä tuoksua useinkaan käytetä lisäelementtinä näyttelyissä, osittain varmasti siksi, että hajusteyliherkät halutaan huomioida, mutta jokin uusi elementti lisäisi näyttelyn kiinnostavuutta. Musiikkia käytetään paljonkin, sekin olisi yksi mielenkiintoinen lisä, mitä olen pyöritellyt mielessäni tulevaisuuden näyttelykokonaisuuksia suunnitellessa. Tuoksujen ja/tai musiikin käyttäminen yhtenä elementtinä lisäisi myös yhteistyötä eri taiteenalojen tekijöiden kanssa. Tuoksujen osalta olen ajatellut ottaa yhteyttä esimerkiksi Max Perttulaan, joka on suomalainen parfyymööri, ja omalla alallaan vienyt Suomessa hajusteteollisuutta eteenpäin.

9 POHDINTA

9.1 Eettinen pohdinta

Olen käyttänyt teoksia tehdessäni apunani luonnon monimuotoisuutta koskevia tutkimuksia ja artikkeleita. Olen avoimesti kertonut mihin tutkimukseen, artikkeliin ja tietoon teokseni perustuu. En ole esittänyt tietoja omanani. Olen opinnäytetyössäni noudattanut tutkimuseettisiä periaatteita. (Uotinen 2021; Tutkimuseettinen lautakunta 2019.)

Olen myös avannut avoimesti luovaa prosessia, ja kuinka haen inspiraatiota muiden tekemisestä, ja kuinka teoksissani on viittauksia muihin taideteoksiin ja tekijöihin, ja miten vuorovaikutus taiteilijoihin ja yhteisöllinen tekeminen kiinnostavat minua. Pyrin tarkastelemaan omaa tekemistäni, siten etten tee samoin kuin joku muu, vaan näkökulma ja toteutustapa on omani. Oma kädenjälkeni alkaa olla sen verran vahva, ja tekninen osaamiseni, että teokseni näyttävät minun tekemiltäni, enkä pidä liiallista kopioimista riskinä. Toki on väistämätöntä, että taiteessa tekijät tekevät toisistaan tietämättä samankaltaisia teoksia, joko aiheeltaan, tai toteutukseltaan, varsinkin kun kyseessä on niinkin yleiset ja paljon käsitellyt aiheet kuin ihminen ja luonto, uskonto, kasvit ja pääkallot.

Teosten teknisen toteutuksen osalta olen avannut tekemiseni taustoja ja aiempaa osaamistani ja kertonut kuinka teokseni muodostuvat. Uudistuneen tekemisen osalta olen kuvannut hyvin yksityiskohtaisesti teknistä prosessia, rehellisesti epäonnistumisia peittelemättä.

Kaikille henkilöille, joiden nimet tässä raportissa mainitsen, olen lähettänyt joko sähköpostin, viestin tai kysynyt suullisesti heidän suostumuksensa nimensä esittämiseen, ja kertonut minkälaisessa yhteydessä heistä kirjoitan. En ole paljastanut heistä mitään kovin henkilökohtaista, tai arkaluontoista, tai arvostelut/arvioinut heidän sanomisiaan.

9.2 Mitä tekisin toisin

Työhuoneen uudistaminen olisi pitänyt tehdä heti työskentelyn alussa. Kaikesta turhasta luopuminen ja rauhallisen tilan luominen ja liiasta virikkeellisyydestä riisutun tilan luominen helpotti työskentelyä suunnattomasti. Visuaalisesti rauhallinen ja siisti tila antaa katsomiselle aikaa ja huoneeseen on mukava tulla. Siisti ja rauhallinen työtila säästää aika konkreettisesti, kun jokaista päivää ei tarvitse aloittaa siirtelemällä tavaroita edestakaisin ja etsimällä työkaluja. Ergonomian hoitaminen kuntoon myös lisää työskentelyn mukavuutta, mutta antaa myös tunteja lisää, kun ei tarvitse jatkuvasti käydä venyttelemässä

ja jaloittelemassa eikä tarvitse potea niska- ja päänsärkyä. Työhuoneen päivitys antoi lisää aikaa, mutta siltikin töiden koon kasvaessa, ja näyttelykokonaisuuksien paisuessa edessä on tilan loppuminen jossain vaiheessa. Tulevaisuuden haaveissa siintää oman talon ostaminen ja remontoida sinne isompi työhuone ja hankkia oma keramiikkauuni.

Opinnäytetyön prosessin aikana olisin voinut vielä rohkeammin ja runsaammin tehdä erilaisia materiaalin yhdistämiskokeiluja, mutta toisaalta käytettävissä oleva aika pakotti tekemään mahdollisimman paljon valmiita veistoksia, jotta minulla olisi näyttelyissä esiteltävää. Opinnäytetyö kuitenkin avasi portin uudenlaiseen tekemiseen, ja uudistuneilla menetelmillä tehtyjä töitä on tulossa seuraaviin näyttelyihin.

Lasittamiseen ja väripintojen tekemiseen suhtauduin aivan liian tiukasti, koetin liikaa hallita lopputulosta, ja maalamalla teokset olisin varmasti saanut halutun värimaailman, mutta halusin myös tässä kehittyä teknisesti ja lasitteella tehtyä pintaa on vaikea matkia maalamalla. Lasittamiseen en enää loppupuolella suhtautunut niin analyttisesti ja tarkasti kuin alussa. Jätin eri tavalla sattumanvaraisuudelle mahdollisuuden ja hyväksyin, että loputtomasta testaamisesta huolimatta, en aina pysty kontrolloimaan mitä uunissa tapahtuu. Lopputulos usein oli erilainen kuin olin ajatellut, mutta arvaamattomuus viehättää ja sopii luonteelleni ja tekemiseni tyyliin.

Työskentelyyni tarvitsen vielä kurinalaisuutta, huomaan kyllästyväni helposti saman aiheen toistoon. Alkuun olisi varmasti ollut hyvä tehdä selkeä lista, milloin työstän kasviainetta, montako veistosta sarjaan tulee ja milloin teen maailmansyntytarinoita. Toisaalta, koska kyseessä oli prosessi, joka haki muotoaan ja sisältöään tehdessä, varsinkin alkupuolella, en tiedä olisiko tämä edes ollut mahdollista. Prosessi jatkuu vielä tulevissa näyttelyissä, ja Loimaan taidemuseon näyttelyn jälkeen näen paremmin mihin suuntaan kokonaisuus on menossa ja mitä tarvitsen kokonaisuuteen lisää. Jos ajallisesti olisi ollut mahdollista, niin pidempi tauko työskentelyssä, ja etäisyyden ottaminen kokonai-

suuteen olisi varmasti selkeyttänyt työskentelyä. Kokonaisuuden hahmottamista olisi helpottanut, jos olisin järjestänyt isomman tilan, mihin olisin saanut kaikki teokset kerralla nähtäville.

9.3 Ammatillinen kasvuni prosessin aikana

Opinnäytetyön prosessi ja opiskeluaika vei itseäni eteenpäin. Teknisesti veistämässä ja materiaalin ja veistosten koon hallinnassa otin itselleni isoja askeleita eteenpäin. Hakeutuessani opiskelemaan ja erityisesti opinnäytetyön aikana tein itselleni selkeät kehittymisen kohdat. Ajan käytön osalta voin todeta, että teoskokonaisuus on valmis ja aikataulussa, kaikki opintotehtävät ja opinnäytetyö on toteutettu suunnitellussa aikataulussa. Veistoskokonaisuus on aiempaa suurempi, ja teokset kookkaampia kuin mitä olen aiemmin tehnyt. Kehittymisestä kielii se, että näyttelypaikkoja on ollut helppo saada, ja yhteydenottoja on tullut suoraan gallerioilta. Työskentelyyn liittyvät työtilat on päivitetty asianmukaisiksi ja ergonomisiksi. Kirjoittamisen osalta voin todeta raportin olevan valmis, ja sen kehittymisen osalta voin myös iloita saamastani apurahasta, joka ei varmasti olisi tullut ilman päivittäistä kirjoittamisen harjoittelua.

Apuraha piristi ja helpotti työskentelyäni suuresti. Pystyin täysin keskittymään omaan työhöni, ilman apurahaa olisin ollut kesän pahassa tuloloukussa. Ilman apurahaa olisin ollut pakotettu hakemaan jotain työtä, joka olisi todennäköisesti vienyt liikaa aikaa taiteelliselta työltä, ja työt olisivat jääneet puolitehen tai tekemättä. Mitä vanhemmaksi tulee, sitä enemmän aikaa tarvitsee myös toipumiseen ja itsestään huolehtimiseen, joten apuraha mahdollisti lisäksi ihan eri tavalla palautumisen opetustyöstä. Apuraha myös antoi uskoa omaan työhön, että se on sen verran ammattimaista ja mielenkiintoista, että myös muut taiteen ammattilaiset näkevät sen rahoittamisen ja jatkamisen arvoisena.

Itselleni veistotyö on aina ennemminkin tuntunut vapauttavalta, rentouttavalta ja hyvältä vastapainolta opetustyölle. Vanhemmiten olen myös huomannut, etten ehkä olekaan niin sosiaalinen ja yhteisöllinen ihminen kuin olin ajatellut.

Eristäytyminen omaan rauhaan, keskittyminen itseensä ja omaan työskentelyyn tuntuivat nautinnolliselta ja tarpeellisilta. Paluu ihmisten ilmoille ja sosiaaliin ympyröihin kesän jälkeen tuntui yllättävän raskaalle. Parhaillaan on menossa selvästi jonkinlainen elämänmurros, jossa etsin paikkaani kuvataiteilijana ja sopivaa painotusta opetustyön ja oman työn välille. Pitkäaikaisena haa-veenani on jättää opetustyö pois jollekin aikavälille, tai ainakin vähentää sitä merkittävästi. Huomaan veisto- ja opetustyön häiritsevän toisiaan, eikä äkillinen hyppääminen roolista toiseen käy hetkessä.

Uudenlainen työskentely piristi, erityisen innostunut olin, kun keksin antaa teosten hajota ja kasata niitä uudelleen. Mielelläni säilytän töissäni ja työskentelyssäni sattuman mahdollisuuden, huomasin pitäväni erityisen paljon työskentelystä, kun en ollut varma mitä tulee tapahtumaan ja oli koko ajan epäonnistumisen riski ilmassa. Muistin miksi vaihdoin esineiden tekemisen taiteen tekemiseen. Myös isompien veistosten tekeminen tuntui piristävältä, ja sellaiselta mitä aion jatkaa. Teknisen kehittymisen kohdalta tuskin koskaan voi olla valmis, ja se prosessi jatkuu varmastikin koko loppuelämäni ajan.

Ammatillisena kasvuna pidän myös sitä, että näyttelypaikkojen suhteen aloin olla valikoivampi ja osasin nähdä itseni ja asemani paremmin taiteen kentällä. Pidin edellisenä talvena näyttelyn pikkukaupungin kirjastossa, ja vaikka näyttely sujui hyvin ja henkilökunta oli asiallista, huomasin jo jotenkin kasvaneeni pois tämäntyyppisistä näyttelypaikoista.

Yhteydenpito muihin taiteilijoihin ja katsojiin ei lopulta ollut niin suuressa roolissa kuin olin prosessin alkuun ajatellut. Alkuun tarvitsin rohkaisua ja varmistusta, että lähtökohta on tarpeeksi vahva opinnäytetyön suuruiseksi projektiksi. Toisaalta kaipasin myös jonkinlaista yhteistyötä ja yhteistä työskentelyä muiden kanssa, sekä sosiaalisista tilanteista kumpuavia ideointia ja oivalluksia. Teen taiteellisen työn yksinäni, opetustyössä ja vapaa-ajalla sosiaalinen tarve tuli täytettyä, mutta niissä tilanteissa ei juuri tullut kollegiaalista yhteenkuuluvuutta ja tarve päästä puhumaan ammattilaisena toiselle ammattilaiselle ei täytynyt.

Työskentelyn edetessä, halusin enemmän pitää kiinni omista visioistani ja ajatuksistani, ja oikeastaan tarvetta tai halua puhua omasta työstäni tai teoksista ei enää tullut, tai se ei tuntunut tuovan mitään niin paljoa lisää, että sitä olisi ollut tarvetta jatkaa. Yhteydenpito prosessin aikana muihin taiteilijoihin ja katsojiin oli lopulta vain suurelta osin teknisten ratkaisujen miettimistä, ja yleensä tiesin jo ratkaisun ja halusin vain varmistaa ajatukseni. Toki yhteydenpito oli muilta osin hedelmällistä, monia orastavia näyttelyprojekteja ei olisi syntynyt, mutta taiteelliseen työhön ja ideoiden kehittelyvaiheeseen, en tarvinnut juurikaan apua. Ehkä tässäkin huomasin, etten ole niin sosiaalinen kuin olin ajatellut, tai sitten se on ammatillista kasvua, että tietää mitä tekee ja miten, eikä sitä tarvitse varmistella keneltäkään.

LÄHTEET

BBC/PBS (2023). Earth, Maa-elämän planeetta. <https://areena.yle.fi/1-66606075>

Cotterell, A. (1996). Maailman myytit ja tarut. WSOY.

Csikszentmihalyi, M., Abuhamdeh, S., & Nakamura, J. (2005). Handbook of competence and motivation. xbowschool.org.

Elonen, P. (20.9.2024). Viestit paljastavat uutta tietoa hakkuista kuukkelimetssä – ”Nyt kävi valitettavasti niin”. Helsingin Sanomat, <https://www.hs.fi/alueet/art-2000010710616.html>

Farnsworth, A., Lo, Y. T., Valdes, P. J., Buzan, J. R., Mills, B. J. W., Merdith, A. S., Scotese, C. R., & Wakeford, H. R. (2023). Climate extremes likely to drive land mammal extinction during next supercontinent assembly. *Nature Geoscience*. Haettu 6.9.2024. <https://www.nature.com/articles/s41561-023-01259-3>.

Fazzare, E. (2024). Artsy.net. <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-inside-growing-trend-plants-contemporary-art>

Future earth. (2024). Haettu 12.11.20224 <https://futureearth.org/about/>

Gertsman, E. (2010). The Dance of Death in the Middle Ages: Image, Text Performance. Brepols. (pdf-kirja).

Gifford, E. (2023). The symbolism of the skull in art. <https://epigram.org.uk/the-symbolism-of-the-skull-in-art/>

Haeckel, E. (uusintapainos 2022). Art forms in nature. Dover Publications.

Henrikson, Törngren & Hansson. (1983). Suuri tarukirja. Bokförlaget Bra Böcker.

Heslop-Harrison, J. S. (Pat), Schwarzacher, Trude, & Liu, Qing. (2022). National Library of Medicine. Haettu 3.9.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9904344/>

Jokiranta, A., Juntti, P., Ruohonen, A. & Räinen J. (2019). Metsä meidän jälkeemme. Like kustannus.

Kouvolan tapahtumatalot. (2024). Haettu 22.11.2024 <https://www.kouvolan-tapahtumatalot.fi/etusivu/tietoa-taloista/kouvola-talo/>

Kukkurainen, M.-L. (2019). Autoetnografia-päiväkirjaan perustuva tutkimus. Lamk pub.

Levin, D. A. (2019). Plant speciation in the age of climate change. National Museum of Medicine. Haettu 5.9.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6868396/>

Loimaan taidemuseo, n.d. Haettu 22.11.2024. <https://www.loimaantaidemuseo.fi/taidetalo/>

Museot.fi, n.d. Haettu 22.11.2024. https://museot.fi/museohaku/?museo_id=21377

National gallery of art n.d. Haettu 11.10.2024. <https://www.nga.gov/collection/artist-info.986.html>

Opetushallitus, n.d. Haettu 14.10.2024. https://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/koulutus_ja_osaamistarpeiden_ennakointi/menetelmat

Paukku, T. (15.4.2021). Luonnon sinisestä väristä on ollut pulaa – apu löytyy nyt punakaalista. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000007918728.html>

Pekkarinen, S. (14.10.2017). Mysteeritaiteilija herkkien koulutaulujen takana – Löytyykö kotoasi Ebba Masalinin taidetta? Yle uutiset. <https://yle.fi/a/3-9818183>

Yle uutiset. (30.8.2024). Stora Enson tutkinta Hukkajoen tapahtumista valmistui: monet ongelmat johtivat raakkukuolemiin. <https://yle.fi/a/74-20108419>

Salmela & Lahikainen. (1986). Suomen kansan satuja ja tarinoita, Werner Söderström.

Salonen, K. (2013). Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön, Turun ammattikorkeakoulu.

Savikko, S. (2012). Kasvien taide. Amanita.

Scott, K. & Kirkham, T. (2022). Puut. Nemo.

Smithsonian National Museum of Natural History, n.d. Haettu 4.9.2024. <https://naturalhistory.si.edu/education/teaching-resources/life-science/early-life-earth-animal-origins>

Steil, A. (2024). How are blue orchids made? Iowa State University. Haettu 27.11.2024. <https://yardandgarden.extension.iastate.edu/faq/how-are-blue-orchids-made>

Tanke, J. (2013). Art in America: The Artness of Art: Arthur Danto's "What Art Is". Haettu 1.11.2024 <https://www.artnews.com/art-in-america/features/the-artness-of-art-arthur-dantos-what-art-is-59477/>

Tate Modern. Memento mori, n.d. Haettu 13.10.2024.
<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/m/memento-mori>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. PDF Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Helsinki: TENK. Haettu 16.11.2024.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimuseetiikka/tutkimuseetiikka-ihmistieteissa/>

Uotinen, J. (2021). Autoetnografia. Teoksessa J. Vuori (toim.), Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Haettu 15.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/teoreettis-metodologiset-viitekehukset/autoetnografia/>

War, A. R., Paulraj, M. G., Ahmad, T., Buhroo, A., Hussain, B., Ignacimuthu, S. & Sharma, H. C. (2012). Mechanisms of plant defense against insect herbivores. National Library of Medicine. Haettu 5.9.2024.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3493419/>

Weisburger, M. (2021). Livescience. Haettu 2.9.2024. <https://www.livescience.com/why-blue-rare-in-nature.html>

Weismann, A. (2009). Maailma ilman meitä. Atena.